The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U. S. A.
SATURDAY, MAY 27, 1967

LATVIJA AMERIKĀ

42. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 27. MAIJS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill. 60647, U. S. A., tālrunis 486—8975

APVIENOTAIS KORIS UN DEJOTĀJI SV. HELĒNAS SALAS ESTRĀDĒ LATVIEŠU DIENAS UZVEDUMA LAIKĀ MONTREALĀ, KAS NOTIKA PASAULES IZSTĀDES IETVAROS. Foto: JAK

Elvira Bicka

Latviešu dienas Montreālā

Pagājušā gada agrā pavasarī nodibinātā Expo 67 latviešu komiteja Montrealā ar priekšsēdi B. Innusu drīz vien darbību izbeigs, jo latviešu dienas Montrealā aizvadītas. Kaut šo dienu oficiālā rīkotāja, kā minēts latviešu dienu vadonī, ir Latviešu nacionālā apvienība Kanadā, praktiski šo milzu celtni — latviešu dienas Montrealā izveidoja B. Innusa vadītā komiteja ar neskaitāmiem brīvprātīgiem palīgiem, padomdevējiem un kritizētājiem.

Sākotnēji Expo 67 komitejas nolūks bija reprezentēties kā Kanadas latviešiem ar mākslas izstādi, filmu izrādi un folkloristiskiem uzvedumiem Kanadas valsts paviljonā, bet kad šis nodoms izrādījās nereālizējams, pasaules izstādes vadība piedāvāja latviešu priekšnesumus 20. maijā rīkot ārpus dinamiskā Expo 67 laukuma Sv. Helenas salas ziemeļu krastā. Nekad nav pastāvējusi iespēja, pat ne varbūtība, Kanadas etnisko grupu (ne latviešu, ne citu) priekšnesumus rīkot t.s. Nāciju paviljonā (Place of Nations), kas domāts tikai ārvalstu uzvedumiem resp. tām nācijām, kuras pasaules izstādē reprezentējas ar saviem paviljoniem. Latviešu laikrakstos daudz un dažādi atreferētajiem strīdiem ar izstādes vadību, pieteiktām pārsūdzībām u.c. nav bijis īsta pamata.

MĀKSLAS IZSTĀDE

Latviešu dienas Montrealā 20. maijā sākās ar mākslas izstādi brāļu Gemstu galerijā. Šo izstādi saziņā ar latviešu komiteju Montrealā bija organizējusi mākslinieku apvienība Latvis, piedaloties 26 biedriem ar 93 darbiem. Kaut izstādes atklāšana bija izziņota plkst. 10 rītā un uz to saradās tuvu pie 100 apmeklētāju, neieradās neviens no komitejas locekļiem, ne arī kādas Montrealas organizācijas vai draudzes pārstāvis, kas būtu pilnvarots izstādi atklāt. Tie bija vārda tiešajā nozīmē nopietni tēlotājmākslas cienītāji, kas ieradās pagodināt savas tautas radošos garus viņu darbu izstādes atklāšanas brīdī. No pašiem māksliniekiem bija klāt J. Zuntaks, A. Kalniņa, L. Kalniņš, A. Jaunzems, K. Kronbergs un A. Kopmanis. Apmeklētāju, arī pašu mākslinieku, laiks bija stingri iedalīts, tādēļ uz šī raksta autores lūguma izstādi ar 45 min. novēlošanos atklāja mākslinieku vienības Latvis priekšsēdis J. Zuntaks. Latvja vārdā viņš izteica prieku, pārsteigumu un pateicību visiem izstādes apmeklētājiem, jo mākslinieki Toronto sprieduši, ka pirmajā dienā apmeklētāju gan nebūšot. J. Zuntaks nožēloja, ka viņam pašam sevi un kollēgas jāslavē un jāieteic, bet „ko lai citu daru, ja tie, kam to vajadzēja darīt, nav ieradušies?" Izstāde turpināsies līdz 3. jūnijam. Tā kā nekur nav bijis izziņots, ka izstāde slēgta svētdienā un pirmdienā, daudziem iebraucējiem nācās mērot veltu soli uz galeriju un aizbraukt izstādi neredzējušiem.

UZ BĒGĻU CEĻA

Plkst. 2.30 pēcpusdienā Sv. Helenas salas ziemeļu krastā ar nepatīkamu asu vēju sacentās vāji dzirdama latviešu mūzika. Amfiteātrī, kurā vietas vairāk nekā 1000 skatītājiem un paaugstinājuma grīda izveidota pēc inž. R. Karlsona meta, sapulcējās ap 500 latviešu no Kanadas un ASV. Tai pašā laikā estrādē novietojās 6 deju grupas un apvienots koris ar 250 dziedātājiem.

Latviešu dienas, kas oficiāli bija apzīmētas par — „Latvian Rendez-vous Day", dalībniekus, kā arī komitejas vadību franču un angļu valodā sveica un uzrunāja viens no pasaules izstādes direktoriem — Fridolins Simārds, novēlot „izjust un priecāties, jo tā ir jūsu diena".

Programmas pieteicēji Vaira Freiberga un Jānis Tērauds savu uzdevumu vienādi veikli veica 3 valodās, bija prieks arī par ļoti lietišķo, tomēr pietiekami sniegto informāciju par mūsu tautu un tās folkloru — dziesmām un dejām. V. Freiberga arī minēja, ka latviešu priekšnesumi iekļaujas „Man and his heritage" grupā. Kopkori vadīja dir. Arvīds Purvs, bet deju grupu Zigurds Miezītis. Visu šo priekšnesumu organizētājs, saziņā ar LNAK, diriģentu A. Purvu un deju vadītāju Z. Miezīti, bija latviešu komitejas kultūras daļas vadītājs R. Karlsons.

Diena bija vēsa, mākoņaina un ļoti vējaina. „Dabas elementi ir pret mums," teica J. Tērauds, kad nācās atteikties no programmas atkārtošanas. Tomēr brīdī, kad diriģenta A. Purva vadībā koris iesāka Emīla Melngaiļa brīnišķīgi sabalsoto „Gaismiņa ausa", atspīdēja saule. Bija iemesls uzlikt tumšas acenes. Kļuva neizsakāmi skumji un sašķobījās pārliecība par to, ko un kā darām. Pierakstīju: mēs esam vēl vienmēr tikai uz bēgļu ceļa. Estrādē zibēja tautas tērpu krāšņums, apkārt sanēja mūsu dzidrā valoda, no dziedātāju mutēm plūda senču un Emīla Melngaiļa vārdu un skaņu raksts, bet mani mulsināja zaļā pļava, pieneņītes šur tur zālē un Sv. Labrenča upes zilums. Tā taču nebija Daugava, un tie, aiz upes, nav taču Rīgas torņi! Vai mēs dziedam svešām debesīm un svešai zemei? Tā nav ne lūgsna, ne grēksūdze, tā nav arī pārliecība, ka mēs esam bez vainas. Varbūt lepošanās, ko tikpat nedzird svešas ausis, jo klausītāju barā sveštautiešu bija gaužām maz. Varbūt šai vietā vajadzēja būt dzejniekam Andrejam Eglītim ar kvēlu izmisumu, ar asu protestu, ar nenoraidāmu apsūdzību, ar lūgsnu „Dievs, Tava zeme deg!".

Vējainā, aukstā diena, motorlaivu troksnis un nepilnīgi iekārtotā skaņu pastiprināšanas sistēma (mikrofonos dzirdēja to tuvumā esošās balsis atdalāmies no citām) vilka skumju villaini grūti artā vagā. Dejotāju grupas, kuru uztveres organu ausi nomainīja acs, jau likās cerīgākas, un kad [illegible] parādījās Dzelmes vadītie Čikagas dejotāji ar solo sniegumu „Jautrā vija", mani gandrīz jau pārņēma sajūsma. Tiešām, čikagieši dejoja tik profesionāli skaisti, ka viņiem varētu viegli atdot visus latviešu namu fondu līdzekļus, lai viņi dienu no dienas reprezentē latviešus pasaules izstādē. Un viņi nav vienīgie, kas to spētu. Bet, man liekas, mēs baidāmies vērtēt un baidāmies maksāt, kur maksa ir mūsu dzīvības jautājums. Dzelmes deju grupa arī parādījās 20. maija vakarā franču televīzijas raidītājā (CBFT) pasaules izstādes notikumu pusstundā.

Tikai vienu soli aiz čikagiešiem turējās Toronto Diždancis. Kopīgie deju uzvedumi bija skaisti. Dejotāju pulkā bija arī Montrealas latviešu skolas grupa.

Atzinība pienākas dir. A. Purvam par kopkoņa dziesmu izvēli.

Sarīkojumā bija klāt Latvijas konsuls Montrealā V. Tomsons, LNAK valdes priekšsēdis J. Niedra, Kanadas DV valdes locekļi, apgāda Grāmatu Draugs īpašnieks H. Rudzītis, „Jaunās Gaitas" atb. redaktors L. Zandbergs un laikraksta „Latvija Amerikā" pārstāvji R. Norītis un šī raksta autore. Pēc konsula V. Tomsona informācijas, ieradusies bijusi arī vietējā lakraksta „Montreal Star" līdzstrādniece, tomēr kāda piezīme vai atsauksme par „latviešu randevū" šai dienas laikrakstā nav parādījusies.

(Nobeigums 4. lpp.)

Divains memorands vai pārpratums?

VAI LATVIEŠU NACIONĀLĀ PADOME LIELBRITANIJĀ PIEKRĪT LATVIJAS ZELTA IZLIETOŠANAI? — LATVIJAS BRĪVĪBAS FONDS ANGLIJĀ UN TĀ MĒRĶI

Mūsu laikraksta 19. aprīļa numurā jau ziņots, ka Latviešu nacionālā padome Lielbritanijā izstrādājusi memorandu, kuŗu piesūtīs visiem britu parlamenta locekļiem, atsavināmā Latvijas un pārējo Baltijas valstu zelta lietā, kā arī nodibinājusi īpašu Latvijas brīvības fondu, kuŗa vienīgais uzdevums sagādāt līdzekļus darbam Latvijas neatkarības atgūšanai un Latvijas tiesību aizstāvēšanai.

Kā LNPL, tā arī jaundibinātais Latvijas brīvības fonds jau aicinājis tautiešus ziedot deklarētajiem mērķiem, lūdzot fondam vajadzīgo līdzekļu sagādē piedalīties arī latviešus citās zemēs. Tas labi saprotams, jo tieši Anglijas latviešiem un viņu organizācijām piekrīt nozīmīgākais uzdevums cīņā par Latvijas zeltu, jo tā piesavināšanos nolēmusi tieši Anglijas valdība resp. tās ministru prezidents. Tādēļ būtu tikai dabiski, ja Anglijā radītajam Latvijas brīvības fondam līdzekļus dotu arī par Eiropas tautiešiem turīgākie ASV, Kanadas un Austrālijas latvieši, bet ne mazāk dabiski, ka pēdējie vēlas kaut ko vairāk zināt par pašu jaunradīto fondu un par izstrādāto memorandu, kuŗu LNPL sagatavojusi iesniegšanai britu parlamenta locekļiem.

Līdz šim izstrādātā memoranda teksts nav publicēts, zināms vienīgi, ka „memorands satur konkrētus priekšlikumus, kā Baltijas valstu zelta jautājums nokārtojams saskaņā ar starptautiskajām tiesībām". Visas latviešu organizācijas, mūsu diplomātiskie pārstāvji, neatkarīgās Latvijas amatpersonas un citi, kas zelta jautājumā iesnieguši protestus britu premjēram Vilsonam, izteikuši prasību Latvijas zeltu neaizkart, vienīgi Anglijas latviešu centrālā organizācija britu parlamentam iesniegusi vai gatavojas iesniegt memorandu ar „konkrētiem ieteikumiem", kā zelta jautājums nokārtojams. Tādēļ tikai dabiski, ka tautieši citās zemēs vēlas zināt, kādi ir šie „konkrētie ieteikumi", iekām ziedo jaundibinātajam Latvijas brīvības fondam līdzekļus pagaidām nezināmo ieteikumu īstenošanai. Tādēļ jānožēlo, ka LNPL izstrādātā memoranda teksts nav publicēts. „Konkrētos ieteikumus" tā atliek vienīgi minēt.

Mazliet šis neskaidrības plīvurs tagad tomēr pavēries. „Londonas Avīze" savā 12. maija numurā īsi ziņo, ka britu laikraksts „The Daily Telegraph" 8. maijā sniedzis rakstu, ka britu premjēram Vilsonam ienāk baltiešu protesti pret valdības nodomu izdarīt maksājumus krieviem ar Anglijā noguldīto Baltijas valstu zeltu. Šis britu laikraksta raksts esot radies sakarā ar memorandu, kuŗu sagatavo LNPL un kuŗu visu baltiešu organizāciju vārdā iesniegs parlamenta locekļiem. Tālāk „Londonas Avīzē" lasāms: „Laikraksts aprāda memoranda prasību britu valdībai deklarēt, ka tā, izlietojot Baltijas valstu zeltu, izdara no tām aizņēmumu, kas būtu atmaksājams, tikko Baltijas valstis būs atkal atguvušas savu nacionālo suverēnitāti."

Kā šī ziņa saprotama? Vai tā nozīmētu, ka LNPL izstrādātie „konkrētie ieteikumi" būtu vairāk vai mazāk tieša piekrišana Latvijas un pārējo Baltijas valstu zelta izlietošanai, ja Anglijas valdība deklarē, ka ar to izdara tikai aizņēmumu, kuŗu atmaksās, Baltijas valstīm neatkarību atgūstot? Ja tas patiešām tā, tad jājautā: kam lai Anglijas valdība to deklarē? Britu sūtņa Apvienotajās nācijās lorda Karadona atbildē organizācijai BATUN skaidri pateikts, ka „pašreizējā situācijā Viņas Majestātes valdība neuzskata nevienu par specifisku autoritāti, kas būtu kompetenta reprezentēt Baltijas valstis". Tas nozīmē, ka Anglijas valdība par kompetentu reprezentēt Latviju neuzskata pat mūsu sūtniecības Vašingtonā un Londonā, par ci-

(Nobeigums 5. lpp.)

Pēteris Aigars

Valoda un nevalodas

Tik daudz reižu esam dzirdējuši labi domātus aicinājumus — cīnīties par Latvijas neatkarību, bet tikai palaikam paceļas kāda balss, kas aicina svešumā kopt latviešu valodu, nepiesārņot to. Īstenībā valoda ir ne vien saziņāšanās līdzeklis, bet arī nacionālās politikas elements, kuŗu jau pareizi novērtējuši tautiskās atmodas darbinieki. Nav stiprāka cementa, kas turētu tautu kopā, kā skaidra un labskanīga valoda. Tā atspoguļo ne vien mūsu tagadni, bet apliecina arī pagātni un paveŗ vārtus uz nākotni. Kur vairs nav kopīgas valodas, tur nav arī vairs tautas. Šim priekšnoteikumam, diemžēl, nav pievērsta pietiekama uzmanība. Mūs vadījuši nodomi par nacionālu vienību, bet vienība demokratiskā iekārtā ir iespējama, izejot tikai no kopīgas kultūras un kopīgas valodas. Vienība, dibināta uz citiem pamatiem, nav liesta, kas noder visu lielumu apavu šūšanai. Cilvēki, patstāvīgi domādami un juzdami, nevar iekļauties iedomātās vienības logatos. Turklāt vienību, nacionālu apziņu, uz kuŗas šī vienība drīkstētu balstīties, nevar nodibināt ar patiesības noklusēšanu.

Trimdiniekiem visos gadsimtos bijušas vienas un tās pašas tieksmes: ieslēgties ilūziju lokā kā zīdtārpiņa kāpuram savā kūniņā. Šī iekūņošanās, zināmu pašaizsardzības instinktu modināta, ir reizēm vēlama un nevēlama parādība. Trimdinieks it kā rada ap sevi mājības gaisotni, kas to atšķiŗ no svešās, dažkārt nedraudzīgās vides, bet, dzīvodams izolējies, neviens nevar cīnīties par savu tautu. Nepazīstot apkārtni, kaŗavīrs iet bojā. Tas pats notiek ar politiskajiem cīnītājiem, ja viņi darbojas savu ilūziju un iedomu kūniņās, nesaskatīdami mākoņus, kas savelkas pamalē, un nedzirdēdami tāla pērkona ducināšanu.

Neviens nevar pretinieku uzveikt, tam lepni pagriežot muguru. Visbīstamākā kaite ir pašiemidzināšanās. Mūsu organizācijas, paļaudamās šīm tieksmēm, baidījušās iztīt trimdiniekus no ilūziju kūniņām. Atmošanās pēc miega zālēm arvien saistīta ar zināmām paģirām. Neviens nedrīkst vainot notikumus, kuŗi mūs pēdējos mēnešos pārsteiguši un kuŗi nav vienīgie, kas var nākt, ja esam paši ignorējuši pazīmes, kuras vērīgām acīm bija samanāmas jau 1964. gadā vai, kā Latvijas sūtniecības Vašingtonā vadītājs Dr. A. Spekke atzinis, pat jau 1958. gadā.

Valsti nevar glābt, ignorējot tautas un valodas problēmas. Valsti nevar atjaunot, izmantojot pašiecerētus faktus, kuŗi runā par labu iedomāto pretinieku apkaŗošanai. Dienvidslavu „dumpinieks" Milovans Djilass raksta: „Vēsture nepazīst augstus nodomus, kuŗi būtu īstenojami zemiem līdzekļiem, tāpat kā nepazīst brīvu sabiedrību, kuŗu būtu uzcēluši vergi." Par cik šie vārdi varētu attiekties uz mums? Tie attiecas uz mūsu vienību, uz mūsu centieniem. Tik ilgi, kamēs paliksim savu ilūziju vergi, veltīgi gaidīt panākumus.

Valoda ir ne vien saite, kas saista visus aizjūras zemēs izkaisītos latviešus, bet valoda mūs arī vieno ar tautas brāļiem un māsām dzimtenē. Ideoloģijas ir kā pieneņu ziedi, kuŗi turas dažas dienas, pēc tam vējš tos aiznes kā pūkas. Turklāt tā ideoloģija, kas tur mijkrēslī mūsu tautu, nav to pārvērtusi par tumsas verdzeni. Ideoloģija nespēj iesūkties cilvēka asinīs, iesūkties šūniņās. Tā drīzāk ir kā iedegums, kas noiet vai nolobas ar apdedzināto ādu. Mūsu tautas kodols, par spīti rafinētajiem mēģinājumiem, nav saskaldīts; tas nav arī saindējies ar doktrinām, kuŗas pašas lēnām mirst, savas indes apreibinātas.

Latviešu tauta ir un paliks tikai viena, un mums ir tikai viena valoda, kuŗa met tiltus no sirds uz sirdi, no ģints uz ģinti, no paaudzes uz paaudzi. Mēs esam Eiropas tautas kopības daļa, un visa mūsu nākotne ir atkarīga no Eiropas vienības nodomu izplatīšanās Austrumeiropā. Apvienotā Eiropa nevar pastāvēt uz mazo un vidējo tautu nacionālajām drupām, bet vienīgi kā lielu un mazu tautu kopība, kuŗu gara centieni, palikdami individuāli un neatkarīgi, savstarpēji sasaucas un veido Eiropas tautu kultūras vidi, kas ir māte visās pasaules cildenākajiem kultūras strāvojumiem.

Nevis noniecinot savas īpatības un atstājot novārtā mātes valodu, varam tuvoties Eiropas tautu saimei, bet gan, tieši izkopjot savas īpatības, veicam priekšdarbus tai lielajai dienai, kad visas Eiropas tautas, savu dzīvības interešu mudinātas, sapulcēsies atkal vienā garīgā draudzē, par spīti pretrunīgiem pasaules uzskatiem.

Cik tālu šis laiks, to nevar izzīlēt, bet ūdeņi nekad netek pret kalnu. Ir veltīgas pūles meklēt pagātni, tā vairs neatgriezīsies, tāpat kā nevaram atsaukt jaunību. Bet laika dzirnas, kas nepārtraukti maļ, samals daudzas vērtības, kamēr no šī maluma izveidosies jauni sadzīves veidi Eiropas tautām. Nesteigsimies glābt pasauli, tas nav mūsu spēkos, un pasaule arī neies bojā. Bet savai tautai un valodai varam kalpot arvien. Mūsu palīdzība valodai un tautai ir neaizstājama.

Pēdējos 30 gados latvieši nesuši lielus upuŗus, dažkārt netaujādami, kam tie vajadzīgi. Bet neviens nekad nenožēlos upuŗus, kuŗi nesti savas tautas valodas un kultūras kopšanai. Nav citas varas, kas būtu ieinteresēta mūsu valodas pastāvēšanā, kā vienīgi mēs paši. Šīs pašas tendences samanāmas arī jaunāko latviešu rakstnieku darbos, kuŗi pēdējos gados izdoti Latvijā. Tieši jaunākās paaudzes dzejnieki un rakstnieki, cik ļauj secināt viņu darbi un sacerējuma stils, raujas prom no svešā, mūsu tautas valodas garam kaitīgā un meklē ceļus uz aizbirušajiem valodas labskanības avotiem. Dzīva valoda arvien sagremo svešķermeņus, kas tajā ielauzušies. Šis likums attiecas arī uz latviešu valodu.

Nav vajadzības kultivēt pesimismu, zīmēt rusifikācijas briesmas lielākas nekā tās ir, bet neiemidzināsim sevi, nenodosimies ilūzijām, arī tad ne, ja tās cenšas uzspiest vislabākie draugi un kaimiņi. Raudzīsimies dzīvei tieši acīs, vērtēsim notikumus un izredzes ar savu, ne citu padomu. Tautām, kuŗām uzliktas lielas ciešanas, doti arī lieli pretošanās spēki, kuŗus nespēj aplēst vislielākie politiskie matēmatiķi.

Latviešu tautu šķiŗ mākslīgi uzcelts priekškars. Mēs nespējam šo priekškaru pacelt, bet tas pamazām irst, laika zoba dragāts. Krievu profesors Andrejs Siņavskis, kas tagad par savu brīvdomību izcieš septiņus gadus spaidu darbos, analizējot sociālistisko režīmu, rakstīja: „Lai uz visiem laikiem pazustu cietumi, mēs uzcēlām jaunus. Lai robežas vairs nešķirtu valstis, mēs apjozām sevi ar ķīniešu mūri. Lai darbs nākotnē kļūtu par atpūtu, mēs ieviesām katorgu. Lai nākotnē vairs nelītu ne lāses asiņu, mēs nogalinājām, nogalinājām, nogalinājām... Lielā mērķa labā vajadzēja upurēt visu, vajadzēja likt lietā līdzekļus, kuŗus lietoja mūsu pretinieki... Brīžam pat likās, lai panāktu komūnisma uzvaru, vajadzētu upurēt pēdējo — atteikties no tā... Kungs Dievs, piedod mums mūsu grēkus!"

To rakstījis profesors, kas audzis, izglītojies un ieguvis redzamu vietu Gorkija literātūras institūtā Maskavā, kurā mācījies arī latviešu dumpīgais rakstnieks Evalds Vilks un dzejniece Vizma Belševica. (Nobeigums 8. lpp.)

Tas jāzina dzimtenes apmeklētājiem

KĀ OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ SAGATAVO IZBRAUCĒJUS UZ ĀRZEMĒM ▫ SPAIDI PRET BAZNĪCĀM ATKAL PASTIPRINĀJUŠIES

Visu svešniecības laiku presē, sanāksmēs un citur bieži pārrunāts jautājums par dzimtenes apmeklējumiem. Ja mūsu organizāciju vairums atzīst, ka braucieni uz okupēto Latviju ir nevēlami, jo kalpo vienīgi okupantiem, ir arī organizācijas, kas neieņem noteiktu viedokli, atzīstot, ka šādi apmeklējumi ir katra latvieša personīga lieta. Tāpat ir daži nogrupējumi, kas domā, ka braucieni uz okupēto Latviju tomēr vēlami, jo pakalpo mūsu nacionālpolitiskajai cīņai, palīdzot uzturēt tiešus sakarus ar tautu dzimtenē. Latvijas ev.-lut. baznīcas archibīskaps A. Lūsis, kā nupat bija lasāms „Austrālijas Latvietī", intervijā izteicies, ka mūsu verdzībā nospiestajai tautai būtu vairāk pakalpots, ja dzimtenes apmeklēšanas tīkotāji šai vajadzībai domāto naudu nosūtītu saviem tuviniekiem Latvijā. Nav šaubu, ka vienprātību šai jautājumā nebūs iespējams rast, tomēr dzimtenes apmeklētājiem vajadzētu būt skaidrībā par to, ka ar savu ciemošanos braucienu ne vien pakalpo okupantu spiegošanas centieniem, bet ar savu neapdomāto rīcību nodara ļaunu kā paši sev, tā arī saviem tuviniekiem dzimtenē un svešumā. Par to, kas jāzina visiem dzimtenes apmeklētājiem, plašu rakstu Vācijas latviešu laikraksta „Latvija" 20. maija numurā sniedzis Brīvās pasaules latviešu apvienības valdes loceklis, Vācijas latviešu centrālās komitejas priekšsēdis un DV organizācijas priekšnieks Vilis Janums, kuŗu sniedzam arī mūsu lasītājiem.

Ir paredzams, ka arī šogad, sākoties atvaļinājumu laikam, Latvijas okupanti atkal centīsies vervēt tūristus — dzimtenes apmeklētājus. Šos tūristus komūnistu okupanti vervē, lai iegūtu Pad. savienībai tik ļoti vajadzīgo ārzemju valūtu, reizē dzītu arī savu propagandu un apmeklētāju vai to piederīgo vidū rastu ziņotājus un aģentus.

Minchenē iznākošā „Freie Presse Korrespondenz" 1966. gada 12. numurā Gēteborgas igaunis Juri Adila tuvāk pakavējas pie dzimtenes apmeklētāju - baltiešu jautājuma un visa, kas ar to saistās. Ja kāds baltietis vēlas apciemot savu dzimteni, tad attiecīgajai personai iebraukšanas atļauja jāizprasa Pad. savienības sūtniecībā.

Ievērojot to, ka padomju valsts drošības policija KGB (saukta arī čeka) vāc ziņas par visiem trimdiniekiem un arī to tuvākajiem piederīgajiem, tad pēc dažām nedēļām vai pat mēnešiem lūguma iesniedzējs saņem attiecīgus formulārus ar šādu pavadrakstu: „Izpildot jūsu lūgumu, nosūtām jums formulārus islaicīgas iebraukšanas vīzas un padomju (ārzemju) pases saņemšanai, jo, pamatojoties uz attiecīgajiem likumiem, jūs skaitāties Pad. savienības pilsonis. Izpildiet attiecīgos formulārus, katram no tiem pievienojiet savu dzīves aprakstu, fotografiju un šos dokumentus personīgi iesniedziet Pad. savienības sūtniecības konsulārajā nodaļā. Pielikumā: seši formulāri."

Katrs formulārs izpildāms, atbildot uz 24 jautājumiem. Bez datiem par vīzas saņēmēja personu, formulāra 20. punktā prasītas arī šādas ziņas: Vai jums ir radinieki Pad. savienībā, ja ir, tad uzdodiet radniecības pakāpi, uzvārdu, vārdu, tēva vārdu, dzimšanas laiku un vietu un pašreizējo adresi. Formulāra 22. un 23. punktā jautāts: Vai jums ir radinieki, kas dzīvo jūsu pašreizējās apmešanās vai citās zemēs? Uzdodiet radniecības pakāpi, uzvārdu, vārdu, tēva vārdu, dzimšanas laiku un vietu, pašreizējo adresi, nodarbošanos un kāda šim radiniekam ir pavalstniecība.

No šādas jautājumu lapas čeka iegūst sev vajadzīgo informāciju. Izpildot šādu formulāru, pats apmeklētājs jau norādījis čekai uz cilvēkiem, kuri tam ir tuvi radinieki un pašreiz dzīvo okupētajā Latvijā, kādēļ pilnīgi atkarīgi no čekas žēlastības, jo tos arvien var izmantot par upuriem, lai izdarītu spiedienu uz dzimtenes apmeklētājiem. Tāpat, izpildot šos formulārus, apmeklētājs pats norādījis un uzdevis to cilvēku adreses, kuri dzīvo gan brīvajā pasaulē, bet kuŗus eventuāli varētu pārliecināt kļūt par „īstiem padomju patriotiem".

Kā no Pad. savienības konsula raksta redzams, padomju valdība visus baltiešu trimdiniekus skaita par Pad. savienības pilsoņiem, arī tad, ja viņi ieguvuši kādas citas zemes pavalstniecību.

Apmeklētāju uzņemšanu čeka rūpīgi sagatavo, pie tam tā, ka apmeklētājs pats to gandrīz nemana un apmeklējuma laikā nemaz nejūt, ka tiek novērots un izsekots.

Visus datus, kuŗi čekas archivos atrodas par attiecīgo personu, rūpīgi pārbauda un pēc vajadzības papildina ar ārzemēs dzīvojošo aģentu palīdzību.

Pēc čekas novērtējuma, visus apmeklētājus iedala vienā no četrām grupām. Pirmajā grupā iedalītie drīkst apmeklēt tikai vienu noteiktu pilsētu un viņiem obligāti jādzīvo iepriekš norādītajā viesnīcā. Otrā grupā iedalītās personas ierādīto dzīvesvietu pa dienu gan var atstāt, bet vakarā jāatgriežas ierādītajā viesnīcā. Trešajā grupā iedalītie dzīvo gan ierādītajā viesnīcā, bet var piedalīties čekas organizētos un stingri uzraudzītos izbraukumos ārpus attiecīgās pilsētas. Piemēram, no Rīgas organizē izbraukumus uz Siguldu, Ķemeriem vai uz kādu kolchozu Rīgas apkārtnē. Ceturtajā grupā iedala personas, kuŗām atļauts dzīvot pie radiem. Šādos gadījumos apmeklētāja uzraudzīšana un izsekošana uzticēta kādam no tuvākajiem radiniekiem, kuŗus apmāca un sagatavo īpaši šādiem gadījumiem paredzētos kursos. Tur attiecīgo radinieku māca, kā ārzemju viesi sagaidīt, ko ar viņu drīkst pārrunāt un ko tam drīkst vai nedrīkst stāstīt. Pēc apmeklētāja aizbraukšanas radiniekam-uzraugam jāiesūta čekai sīks ziņojums par visu to, par ko ar apmeklētāju runāts, ko apmeklētājs atbildējis un kā tas reaģējis uz visu Latvijā redzēto.

Ir jāsaka, ka vairums apmeklētāju uz Latviju aizbrauc pilnīgi nesagatavoti, daudziem nemaz nesaprotot, ka tikai tādēļ organizē kopīgos izbraukumus un rūpniecības uzņēmumu apskates, lai ārzemju viesiem rādītu vienīgi to, ko režīms vēlas, lai tie redzētu; šādā veidā apmeklētājus arī ērtāk paturēt pastāvīgā uzraudzībā.

*

No okupētās Latvijas uz ārzemēm cilvēkus izlaiž tikai izņēmuma gadījumos. Visbiežāk ārzemēs nokļūst jūrnieki un sportisti.

Personām, kuŗas saņem izbraukšanas atļauju, jāparaksta zvērests, ka atgriezīsies un ar ārzemniekiem nekādās politiskās sarunās un debatēs neielaidīsies.

Baltiešiem, kuŗi izbrauc uz ārzemēm, aizliegts iegādāties un lasīt ārzemēs izdotos laikrakstus, žurnālus un grāmatas. Atrodoties ārzemēs, iziet no savas mītnes tie drīkst vienīgi ar grupas vadītāja atļauju un tikai vairāki kopā.

Jūrnieki un sportisti, izbraucot uz ārzemēm, spiesti parakstīt solījumu, ka pēc atgriešanās nevienam nekā nestāstīs, ko ārzemēs redzējuši un kā cilvēki tur dzīvo.

Pēdējā laikā ciemoties pie radiem uz rietumu valstīm izlaiž vecākus cilvēkus, bet tikai tad, ja tiem paliek Latvijā kādi piederīgie — ķīlnieki. Ja ciemoties izlaiž kādu jaunieti, tad tam jau ir savi uzdevumi. Jauniešus pirms došanās pie radiem apmāca īpašos kursos.

Uz kuģiem, kuŗi nāk no okupētās Latvijas vai Igaunijas ostām un kuŗiem ir tīri latviski vai igauniski nosaukumi, visa apkalpe parasti sastāv no krieviem. Lai savā starpā nesadraudzētos, kuģa apkalpe tiek bieži mainīta, bet tos jūrniekus, kuŗi vairākas reizes bijuši ārzemēs, jau uzskata par Rietumu brīvības saindētiem. Parasti tos pārvieto uz Pad. savienības iekšieni un norīko citos darbos.

Kāds baltietis, kas nesen apciemojis savu dzimteni, stāvokli raksturo šādi: Ticīgo vajāšana un izsekošana atkal tiek pastiprināta. Cilvēkus, kas apmeklē baznīcu, izsmej un izzobo sienas avīzēs u.t.t. Skolotāji un ierēdņi, kuŗi 1965. gadā apmeklējuši baznīcu, vēlāk lielā skaitā no darba atlaisti. Likvidēto draudžu un slēgto baznīcu skaits ir lielāks nekā divos iepriekšējos gados kopā.

Rakstnieki un mākslinieki pagājušā gada beigās saņēmuši norādījumu stingri ievērot partijas dotās vadlīnijas. Ja kāds rakstnieks šos norādījumus neievēro, tad viņa darbus vienkārši neizdod, bet citos gadījumos jārēķinās ar smagu sodu. Lai veicinātu krievu darbu noietu, arvien grūtāk saņemt atļauju literāros darbus izdot latviešu, igauņu vai lietuviešu valodā.

Latvijas pilsētās ielās vairs neredz smaidīgus un dzīvespriecīgus latviešus. To sejas ir rūpju pilnas. Tie, kaut vēl dzīvo paši savā zemē, tomēr jūtas nedroši un nospiesti pusvergu stāvoklī.

LŪGUMS AUTORIEM

Zinātnisko rakstu krājuma „Archīvs" 8. sējumā paredzēts ievietot brīvās pasaules latviešu autoru ìsbiografijas. Par autoriem uzskatīs visus, kas trimdā publicējuši vismaz vienu grāmatu. Šai sakarā „Archīva" redakcija lūdz ziņas ar dzimšanas datumu un dzimšanas vietu par zemāk minētajiem autoriem:

Aizsila Zīlīte, Ella Andersone, Arnolds Apse, Margarita Ausala, Mudīte Austriņa, Vilhelmīne Balode, Lūcija Bārene, Irma Bērziņa, Minna Bērziņa, Arvīds Blūmentāls, Ernests Bonaparts, Andrejs Brumanis, Olģerts Cakars, Vilis Cīka, Tālivaldis Dangavs, Anita Daugule, Linda Druva, Alfrēds Dzelme, Rita Gāle, Almārs Gaura, Alfonss Grants, J. Grinblats, Emīlija Grīnberga, Biminite Grunde, Ludvigs Grunte, Alfreds Gulbis, Astrīde Ivaska, Gunars Janovskis, Jurka Ernests, Egils Kalme, Vilis Kalnietis, Irene Karule, Ontāns Kokars, Elga Kore, Aina Kraujiete, Tonija Krūka, Jūlijs Krūmiņš, Kārlis Kurbads, Imants Kuršinskis, Jūlijs Ķīlītis, Sandra Lazdiņa, Jons Leidumnīks, A. Mauriņš, Hermanis Mieriņš, Leonija Ozolkalne, Rolands Ozols, Lidija Pērļupe, Eduards Pielēns, J. Purmalītis, Staņislavs Rāzna, Anna Riekste, J. Sebris, Alise Silgaile, Jūlijs Silis, Vitauts Simanis, Hugo Skrastiņš, rr. Skuja, M. Barvika-Stāraste, Kārlis Strazds, Arnolds Šiņķis, E. Tālmane, Pēteris Upe, A. Upenieks, Feliks Valle, Jānis Vanags, Jānis Viesiens, Aija Vilne, Alfrēds Vinčels, Reinholds Vītols, Ed. Zalktis, Laimonis Zandbergs, Alberts Zanis, Kārlis Zītars, Pēteris Ziediņš, Edmunds Zirnītis, Staņislavs Znotiņš un Kārlis Zutis.

Par personām, kuŗām šai sarakstā minēts tikai priekšvārda iniciālis, lūgts pilns vārds; kuŗiem še minēts pseudonims — īstais vārds un uzvārds.

Bez tam lūdzam sniegt informāciju visus autorus, kas paredz publicēt savu pirmo grāmatu 1967. vai 1968. gadā (uzvārds, vārds, dzimšanas dati, paredzamās grāmatas tituls, adrese).

Lūgto informāciju un autoru adreses lūdzam sūtīt — „Archīvs", 3 Dickens St., Elwood. Vic., Australia.

LATVIJA
AMERIKĀ

42. N-RS. SESTDIENA, 1967. G. 27. MAIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — **Alfrēds Vinčels**, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — **Silvija Ancāne**, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3290;

Iekšlietu redaktors — **Rūdolfs Norītis**, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — **Ints Podnieks**, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

NE JAU VISU RAKSTĪJIS RAINIS!

Lūdzu piedot manu uzdrošināšanos aizrādīt, ka „Circenīšu nakts dziesmiņas" mums atstājis dzejnieks Fricis Bārda, nevis Rainis, kā lasāms „Latvija Amerikā" 6. maija numurā zem kāda uzņēmuma.

Citreiz, neesot gluži drošam, labāk autoru neminēt. Zinu jau, ka nekļūdās vienīgi tie, kas nekā nedara, tādēļ tāda veida kļūdas tomēr sāpina vecākus ļaudis, piemēram man. Tādēļ arī iedrošinos Jūs izbārt. Ceru, ka neņemsit man to pārāk ļaunā.

M. J. Laiviņa, Elka Parkā

Redakcijas piezīme: Jums taisnība, tādēļ pieņemam bārienu pat ar pateicību, jo priecājamies, ja lasītāji tik uzmanīgi seko mūsu laikrakstā publicētajam. Kļūda ieviesusies steigā, bez padomāšanas fotografijas parakstā minot attiecīgā sarīkojuma programmā rakstīto: tur šis jaukais Friča Bārdas darbs bija „piešķirts" Rainim…

★

DZIESMAS „ZILAIS LAKATIŅŠ" AUTORI

Sakarā ar „Latvija Amerikā" 15. aprīļa numurā publicēto Emmas Znotiņas-Kalniņas rakstu „Aktrises Tonijas Kalves piemiņai", skaidrības dēļ vēlos atklāt sekojošos faktus par dziesmiņas „Zilais lakatiņš" tekstu un kompoziciju.

Sekojot mūziķa Viktora Sama lūgumam, 1942. gadā uzrakstīju tekstu „Zilais lakatiņš" viņa komponētai dziesmiņai, kuŗu tad Rīgas radiofona kaŗavīru pusstundās, frontes apciemojumos un citur izpildīja Viktora Sama kvartets. Dažus mēnešus vēlāk jaunais komponists Eduards Rozenštrauchs lūdza man atļauju „Zilā lakatiņa" tekstu izlietot savai kompozicijai. Šo Rozenštraucha komponēto dziesmiņu ar nosaukumu: „Zilais lakatiņš", Eduarda Rozenštraucha mūzika, Valdas Mooras teksts 1943. gadā iespieda Arveda Andersona mūzikas apgāds Rīgā, Kr. Barona ielā 14. Šī E. Rozenštraucha melodija arī ir tā, kuŗa kļuva tik populāra. Man nav zināms, ka „Zilo lakatiņu" būtu komponējis arī O. Kreišmanis.

Valda Moora, Brentvudā

★

VENTIŅIEM IR „TRAKOTI" JAUKS HUMORS!

Esmu vienmēr priecājies par ventiņu, Kriša Ķepala, Aniša un citu jauko un veselīgo humoru, kuŗu tie pauž savos rakstos „Latvija Amerikā" slejās. Daži raksti ir sevišķi vērienīgi un dzīvi tverti, par ko varu spriest ne tikai no tā, ka tie patīk man personīgi, bet tie patīk arī maniem draugiem, kuŗiem esmu tos lasījis priekšā, jo viņi „Latviju Amerikā" taupības vai citu iemeslu dēļ neabonē. Tādēļ jutos apbēdināts, kad redaktors kādā no iepriekšējiem numuriem paziņoja, ka ventiņiem turpmāk tik bieži vai nemaz vairs neļaus producēties, kaut viens otrs viņu raksts pēc tam parādījies. Mums jau tā par maz laba humora, tādēļ mans lūgums: laidiet vairāk pie vārda ventiņus! Es labprāt vēlētos ar viņiem dzīvot zem viena jumta!

Valters Zirnītis, Grand Rapidos

KALEIDOSKOPS

★ Aprīlī Virtembergā sanāca Rietumvācijas latviešu ev.-lut. baznīcas sinode, kuŗā piedalījās arī viesi no Zviedrijas, Anglijas, Holandes un Dānijas. Sinodē pieņēma noteikumus latviešu ev.-lut. baznīcas apvienībai Rietumeiropā; nolēma neieviest draudzēs Amerikā sagatavotās jaunās dziesmu grāmatas, jo agrāk izdotās ir vēl pietiekami lielā skaitā. Sākot ar 1968. gadu, mēnešraksta „Pie Svētavota" veidošanā piedalīsies arī Anglijas draudzes un mācītāji. Jaunā baznīcas pārvaldē ievēlēja māc. R. Bērziņu, P. Urdzi, prof. A. Teichmani un R. Liepiņu, bet revīzijas komisijā māc. A. Ķelli, A. Vilipsonu un G. Skaistlauku. Prāv.. E. Rozītis arī turpmāk paliek Rietumvācijas latviešu ev.-lut. baznīcas pārvaldes priekšnieks.

JOHANS H. VIGMANS

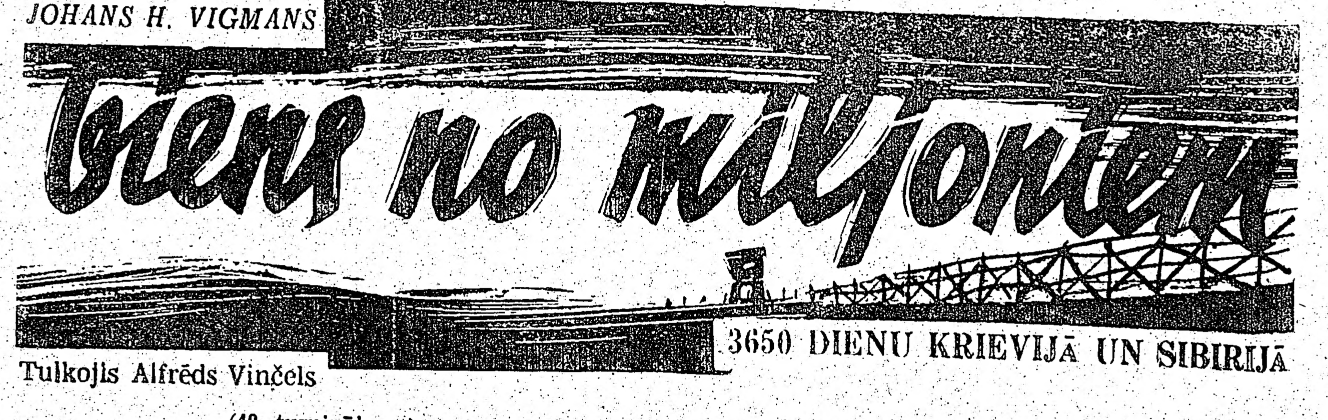

Tulkojis Alfrēds Vinčels

(48. turpinājums)

Pēcpusdienā aiznesam savai apmetnes saimniecei maisu „ietaupītu" kartupeļu. Priekā un pateicībā viņas acīs iesprāgst asaras. Viņai nav ne dārza, nedz arī viņa pieder pie kolchoza ļaudīm. Abām meitām vajadzētu māti uzturēt, bet peļņas lielāko daļu tās izlieto pašas, Kijevā apmeklējot kino izrādes vai ņemot vakarstundas vācu un angļu valodā. Vecās sievietes vīrs ir kritis kaŗā.

Viņa savā pateicībā vēlas mūs pacienāt ar kaut ko labu, un tā mums vakariņās uz galda tvaiko boršča, krievu nacionālais ēdiens. Bez gaļas virums tomēr īsti negaršo. Kā saldo ēdienu dabūjam rupjmaizes un piena pankūkas, margarīnā ceptas.

Tūlīt pēc vakariņām seržants pazūd. Sarunājos ar vienu no abām saimnieces meitām, kas strādā par skolotāju kādā tuvējā ciematā.

„Mūsu jaunatni jāaudzina garīgās pretestības spējā, lai tā varētu aizsargāt mūsu dzimteni pret kapitālistisko pasauli, kuŗa tīko iznīcināt mūsu darbu," viņa paskaidro. „Tādēļ arī nepieciešams, lai mūsu skolēni, sākot ar sesto klasi, mācītos arī šaušanu un pašaizsargāšanos."

„Vai jūs kaut ko zināt par Holandi?"

„Zinu, ka tā ir ļoti maza zeme un ka tajā gatavo labu sieru."

„Un kādas ir jūsu domas par reliģiju?"

„Ak, vai tad tu patiešām vēl tici Dievam? Reliģija ir opijs. Mēs nevēlamies ar to nekā kopīga. Mēs ticam vienīgi tam, ko spējam uztvert — redzēt, sajust."

Tad viņa sadusmojas.

„Muļķis!" viņa nicīgi nosaka un aiziet.

Ienāk kāds kaimiņš, un mēs mazliet izprašņājam arī viņu.

„Mēs kolchozā drīkstam apstrādāt pushektara zemes paši savām vajadzībām; mēs drīkstam turēt vienu govi, vienu cūku un dažas vistas. No iegūtā mums desmit procentu jānodod valstij. Ja govij atskrien teļš, tad to vai govi jānokauj vai jāpārdod, iekām teļš sācis dot ienākumus, jo vairāk par vienu govi nevienam personīgi nedrīkst piederēt. Mēs varam dzīvot, ja brīvajā laikā nebaidāmies krietni saspļaut rokās un strādāt. Barību govij un cūkai gan nenākas viegli sagādāt, bet ir jau vienmēr iespējams kaut ko no kolchoza atnest līdz. Jā, mēs patiešām varam še dzīvot, kaut arī ne tik labi kā strādnieki, kas nodarbināti fabrikās. Mums ir ko ēst, bet visu, ko pašu apstrādātā zemīte un lopiņi neienes, mums jāpērk. Un tas ir briesmīgi dārgi."

Vēlāk vakarā, kad atgriezies arī seržants, dabūjam atlikušās pankūkas, kuŗu ārpuse kļuvusi cieta kā akmens, bet iekšiene sīksta. Seržants jau vairākas reizes ļoti atklāti apliecinājis savu interesi par vecās krievietes meitām. Viņš paliek istabā, augstsirdīgi atļaujot man ar poļu likteņbiedru doties ilgākā pastaigas gājienā.

Nākošā dienā kolchoza priekšsēdis mūs saņem ar paziņojumu, ka saņēmis no savas ministrijas telegrafisku rīkojumu — sakarā ar plāna pārkārtojumiem kartupeļus vairs neizsniegt. Rademosjenko sākumā ir apjucis, tad kļūst nikns:

„Bet man ar tevi ir līgums, nelieti! Līgums par trīsdesmit tonnām kartupeļu. Vakar es pusi jau iekrāvu, šodien vēlos saņemt atlikumu, sukinsin!"

„Un tu, blēdi, nekā vairs nedabūsi! Pavēle ir pavēle. Vai tad es varu kaut ko grozīt?"

„Es taču savam šefam Kijevā nevaru pateikt, ka esmu no tām trīsdesmit tonnām tikai pusi atvedis līdz."

„Man pilnīgi vienalga, ko tavs šefs saka. Tu esi blēdis."

„Ak tad tā gan . . . Vai tu jau aizmirsi, ka es tev, cūka, vakar atļāvu iztempt veselu litru vodkas? Kādēļ tad pieņēmi šo vodku?"

Kolchoza priekšsēdis nikns pietrūkstas kājās:

„Vēl vienu vārdu, nolādētais līdējs, un es tev tā zvelšu, ka vairs nezināsi, kur atrodies!"

Rademosjenko atkāpjas dažus soļus un draud:

„Pagaidi tik, puisīt! Es to paziņošu partijai."

Tas beidzot palīdz. Kolchoza priekšsēdis savaldās. Ar veiklu tvērienu viņš iekaŗas Rademosjenko elkonī un, kaut ko viņam dedzīgi stāstīdams, soļo turp un atpakaļ. Pēc dažām minūtēm viņš sauc:

„Piebērt automašīnu ar kartupeļiem!"

Mēs aizvedam vēl piecpadsmit tonnu kartupeļu uz staciju. Vakarā Rademosjenko trokšņodams iestreipuļo mūsu apmetnē, kur tieši ēdam vakariņas, un noliek seržanta priekšā uz galda puslitra pudeli vodkas:

„Te, puiši, dzeriet tik! To mēs esam nopelnījuši!"

Grīļodamies viņš iziet atkal laukā.

„Jā," nosaka seržants, „mūsu virsnieki ir viskrietnākie cilvēki. Lai dzīvo Staļins!"

Viņš atkorķē pudeli un pieliek pie mutes.

⁂

Rademosjenko jāmeklē, kur nometnes vajadzībām iegādāties otras trīsdesmit tonnas kartupeļu. Vispirms mēs tādēļ braucam uz mūsu seržanta dzimto ciematu un iekārtojamies pie viņa vecākiem. Ar lielu vismīlību mūs uzņem viņa māte, kas lepni apkampj savu vienīgo dēlu. Divas kaimiņienes palīdz sagatavot bagātīgas vakariņas: cepti kartupeļi, piens un žāvētu ābolu un bumbieru kompots. Beidzot dzeŗam samogonku, pašbrūvētu kartupeļu šņabi, un klausāmies radio, kamēr pusnaktī ziņas beidzas ar valsts himnu. Seržants pieceļas un iestāda aparātu pilnā skaļumā. „Bet varonīgā ziemeļkorejiešu tauta imperiālismu uzvarēs!" nobeigumam izskan no kastes. Seržants smaidīdams paskatās uz mums un nosaka:

„Jā, — mēs, komūnisti, esam spēcīgi!"

Tad liekamies gulēt. Rademosjenko ierāpjas lielajā ģimenes gultā, kuŗā arī seržanta māte atrod vietu; mēs, pārējie septiņi, izstiepjamies uz grīdas.

Spalgs, pilnīgi nesaprotams brēciens liek man pēkšņi pietrūkties sēdus. Kāda vista nāves bailēs spārdās seržanta rokās! Visapkārt daudz citu vistu! Kāds naktī nav īsti aizvēris durvis, un tā putni agrā rītā visi salīduši istabā. Vistu uztrauktajai kladzināšanai pievienojas daudzo cilvēku saucieni un lāsti abās mazajās istabās. Sākas vispārējas medības. Rademosjenko, tikai kreklā un gaŗās apakštbiksēs, panirst zem gultas un atkal parādās, triumfējot turēdams vienu vistu labajā rokā. Bet kā izskatās viņa apakšbikses! Seržanta māte pieceļas un sāk virsnieku aptīrīt ar drēbju suku. Spēju tikko apvaldīt skaļus smieklus. Tomēr Rademosjenko nesaka ne vārda, bet vēlreiz ierāušas gultā. Drīz vien visapkārt atkal skan vienkāršu, veselīgu cilvēku krākšana.

(Turpinājums sekos)

Milvoku DV vīru koŗa 15 gadi

Kad 1951. gada rudenī Milvokos tikko izveidotā DV apvienība vēlējās īpašā sarīkojumā atzīmēt nodibināšanos, pacēlās doma arī par priekšnesumiem. E. Peniķis un diriģents V. Aparjods aprunājās ar dažiem dziedātājiem un steigā noorganizēja vīru sekstetu, kuŗu veidoja Ed. Cinītis, A. Grundmanis, V. Kalnītis, J. Peniķis, E. Puziņš, un E. Starķis. Šis sekstets 8. decembra sarīkojumā nodziedāja dažas dziesmas V. Aparjoda vadībā. Jaunā vīru vienība guva atsaucību un jau 1952. gada martā pašas sarīkojumā reprezentējās kā vīru koris.

15. gadu koris tagad savā diriģenta V. Aparjoda vadībā ir rūpīgi un neatlaidīgi strādājis, pulcējoties caurmērā 40 mēģinājumos gadā un iestudējot apmēram 8 dziesmas katru gadu, bet iepriekš sagatavotās tālāk noslīpējot. Reizi gadā koris rīko patstāvīgu koncertu, bez tam dzied kā apvienības, tā arī citu latviešu organizāciju sarīkojumos. Aizvadītajos gados korim bijuši 14 patstāvīgi koncerti Milvokos un 7 citās vietās. Bez tam koris dziedājis visos DV apvienības gadasvētkos, 18. novembra aktos, 8 DV dienās ASV un Kanadā, 8 vispārējos un novada dziesmu svētkos, daudzos dievkalpojumos, Kalpaka piemiņas sarīkojumos, universitātes dibināšanas atceres aktos u. c. sarīkojumos, pavisam uzstājoties 112 reižu. Pastāvēšanas laikā iestudētas vairāk nekā 120 dziesmas. 14 dziedātāju korī dzied vairāk nekā 10 gadu, arī pārējo dziesmai nokalpoto gadu skaits nav mazais.

Koŗa dalībnieku lielais darbs nav palicis bez DV vadības atzinīga novērtējuma. Tā koŗa diriģents V. Aparjods un koŗa ilggadējais priekšnieks R. Prūsis apbalvoti ar DV zelta nozīmi, ar DV centrālās valdes atzinības rakstiem V. Zālītis un E. Čakāns, bet ASV DV valdes goda rakstus saņēmuši 14 dziedātāji un pianiste Ināra Prūse.

Jubilejas koncertu koris bija rīkojis 6. maijā. Kā jau jubilejas koncertā, programmā laba daļa dziesmu bija atskatei raksturīgākās no dažādiem darbības posmiem, to vidū arī pašas pirmās: J. Cimzes „Ej, bāliņi, lūkoties" un A. Jurjāna „Lūk, roze zied". It sevišķi otra dziesma skaidri rādīja, cik tāls ceļš noiets kopš koŗa darbības sākuma. No šīm atskaites dziesmām sevišķi uzmanības cienīgas bija A. Kalniņa „Biķeris miroņu salā" un J. Norviļa „Jāņu laiks". Pēdējā gan šķita 1954. gadā dzirdētā citādā apdarē, it kā tuvāka trimdinieka ausij. Jaunas, Milvokos vēl nedzirdētas dziesmas bija L. Garūtas „Jūra, baltā jūra" un V. Baštika „Latvija". Īpaši jāpiemin pirmās daļas nobeigumā dziedātā A. Kalnāja kantāte „Trauksme 18. novembra naktī". Tā gan jau reiz agrāk atskaņota, bet šoreiz diriģents bija izvēlējies straujākus tempus un asākus akcentus, kas vairāk atbilda kantātes garam. Kantāti uzmanīgi pavadīja pastāvīgā pianiste Ināra Prūse. No jaunajām dziesmām sevišķu ievērību izpelnījās B. Skultes „Mūzika" un L. Apkalna „Strauja tek Daugaviņa". Pirmā, tāpat kā vairums B. Skultes rakstīto vīru koŗu dziesmu, ir samērā vienkāršiem līdzekļiem radīta emocionāla mūzikāla gleznīņa, kuŗas atskaņošana lielas grūtības nesagādā. Citādi ar L. Apkalna „Strauja tek Daugaviņa", kuŗa gan klausītājiem šķita viegls un graciozs tautas dziesmu sabalsojums, bet nav tik viegli izpildītājiem.

Koŗa 28 vīru sastāvs balsīs labi izlīdzināts, ko nevarēja teikt agrākos gados. Pēdējā laikā klāt nākuši jauni (arī gados) dziedātāji. Ja dziesmu vienība spējusi 15 gadu pastāvēt un pat savā 15. darba gadā vēl aug, tad tam, domājams, pamatā divi iemesli. Pirmo raksturīgi pacēla kāds tālāka novada apmeklētājs: „Es katru gadu braucu uz jūsu koncertiem, jo tajos var dzirdēt ko jaunu. Koŗa programmā viena trešdaļa vienmēr ir jaunas vai maz dzirdētas dziesmas. Tas galvenokārt diriģenta nopelns, vācot dziesmas vīru koŗa krājumiem un tā vienmēr esot kontaktā ar mūsu komponistiem." Otrs nozīmīgs faktors ir koŗa administrātīvā vadība. Milvoku vīriem šai ziņā vienmēr bijusi laba izvēle: kā koŗa pirmais priekšnieks E. Starķis, tā jo sevišķi pašreizējais R. Prūsis ar lielu pašaizliedzību un neatlaidību meklē dziedātājus, gādā notis un raugās, lai koŗa mēģinājumi notiktu rēgulāri un netraucēti.

Kuplā jubilejas koncerta klausītāju saime jūsmīgi aplaudēja dziedātājiem. Bija daudz puķu diriģentam un koŗa priekšniekam, bet katram dziedātājam vanadzes piesprauda pa ziedam. Koncerta nobeigumā koŗa pr-ks R. Prūsis īsā atskatā atgādināja ka vienības tapšanā nopelni piekrituši E. Peniķim, pirmajam priekšniekam E. Starķim un it sevišķi vienīgajam diriģentam V. Aparjodam. Pēdējam V. Prūsis pasniedza koŗa velti — ģen. R. Bangerska atmiņu 4 sējumus. V. Aparjods savukārt pasniedza grāmatu K. Krūmiņam, kas korī dzied 5 gadus, bet dziedātājiem E. Cinītim, A. Jurevicam, K. Upeslējam un E. Gaganim, kas korī dzied kopš 1952. gada, tautiskas piemiņas balvas.

DV apvienības vārdā diriģentu un kori sveica E. Peniķis, pasniedzot pirmajam grāmatu. Koŗa darbu cildināja Brusubārdas koŗa pr-ks J. Zvērs, jauktā koŗa Dzimtene pr-ks K. Kainašs, Sv. Jāņa draudzes pr-ks V. Gailāns un dāmu komitejas pr-ce Z. Lazdiņa, pasniedzot diriģentam ziedus. Tāpat ziedus bija sūtījuši Čikagas kaimiņi — vīru koris Daugavieši. Rakstveidā kori sveica ASV DV pr-ks V. Hazners, ALAs kultūras biroja vadītājs Dr. P. Norvilis, ASV DV valdes kultūras daļas vadītājs A. Valters, ASV DV valdes jaunatnes daļas vadītājs un bijušais koŗa dziedātājs J. Peniķis u. c.

Pēc koncerta DV apvienības tautas deju kopa Metieniņš L. Pētersones vadībā, B. Mednei veicot klavierpavadījumu, nodejoja četras tautas dejas.

P. A.

Milvoku DV apvienības vīru koris.

DZIEDONE AIZGĀJA

No Upsalas, Zviedrijā, pienākusi skumja vēsts: pēc ilgas un grūtas slimības 29. aprīlī mirusi dziedone un sabiedriska darbiniece Elza Sedliņa. Viņa pārpelnota 12. maijā.

Savas sabiedriskās gaitas viņa sāka agrā jaunībā gaidu pulciņā pie Latvijas kultūras veicināšanas biedrības, kur rosīgu režisoru vadībā darbojās vairākās teātra kopās. Ar savu spraigo darbu un rosmi tās neapšaubāmi ietekmēja ne vienu vien jaunieti, piemēram, Toniju Zaķi, tāpat arī Elzu Sedliņu. Līdztekus drāmatiskajai mākslai E. Sedliņa jutās aicināta arī mūzikas brīnišķīgajos laukos. Tā viņa ar visu sirdi nodevās abām šīm mākslām, gūdama teicamas sekmes. Abām mākslām viņa arī palika uzticīga līdz pēdējam brīdim, kad, jaunas slimības nomākta, aizgāja mūžībā. Bēgļu gaitas viņa vispirms vadīja Vācijā, tad, sākoties tālākas izceļošanas vilnim uz aizjūras zemēm, viņa nokļuva Toronto, bet dzīvesbiedram Augustam pārceļoties no Kanadas uz Zviedriju, sekoja viņam un apmetās Upsalā. Sevišķi Kanadas latvieši atcerēsies rosīgo Elzu Sedliņu drāmatiskajās kopās, korī un sabiedriskajā darbā, īpaši baznīcas dzīvē. Tāpat upsalieši jutīs viņas trūkumu, jo arī tur viņa piedalījās vietējā teātra kopā un draudzes dāmu komitejā. Zviedrijā un Vācijā E. Sedliņa uzstājās patstāvīgos koncertos, vai kopā ar citiem māksliniekiem, allaž gūdama klausītāju kuplu atsaucību. Koncertu gaitās viņa nokļuva arī ASV — čikagieši un citu pilsētu latvieši viņu labi atcerēsies.

Elzu Sedliņu Dievs bija apveltījis ar rosmi, izpalīdzību. Ja slimības laikā viņu labvēļi nepārtraukti apveltīja ziediem, tad tas vien pierāda draudzību, kādu viņa bija iemantojusi latviešu un arī zviedru vidū.

Pēc rosīga darba cēliena apklususi trauksmainā sirds, ieejot mūžības dārzā; atstājot vīru, māmuļu, brāli un citus tuviniekus. Arī šo rindiņu rakstītājs skumst par savu uzticamu draugu, ar kuŗu kopīgas gaitas sabiedriskajā dzīvē sākās 1920. gadā Latvijas kultūras veicināšanas biedrībā.

Otto Krolls

Edvarts Tūters

LATVIJAI SKAIDRĀKAS DEBESIS, DIŽĀKU BRĪVĪBU GAIDOT

Diena kad rimst savā gājienā,
Gaisma par krēslu sāk vērsties, —
Tad, kā uz dievišķa mājiena,
Domas man laivā steidz sēsties . . .

Sēžas un vizinās laimīgas
Aizbraukt, kur birzis un sili
Atblāzmo Daugavas ūdeņos —
Rožsārti reizēm, vai zili.

Tur, kur reiz dziesminieks Auseklis
Klausījās ūdeņu vaidos;
Latvijai skaidrākas debesis,
Dižāku brīvību gaidot.

Tur, kā pie pavarda, sasildās
Dvēsele mana un rokas.
—„Daugava, Daugava dziesmotā,
Vieglini latviešiem mokas!"

Tā es tur lūdzos un pieminu
Latvijas dižākos dēlus,
Kas tai ar spēku un daiļumu
Mūžīgus radīja tēlus.

. . . Tur, kā pie pavarda, sasildās
Dvēsele mana un rokas.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Alfreds Bērziņš „The Two Faces of Co-Existence", izdevis Robert Speller & Sons, Publishers, Inc. (10 East 23rd St., New York, N.Y. 10010, U.S.A.), 335 lpp.

Daugaviešu koncerts Čikagā

Gadskārtējais vīru koŗa Daugavieši koncerts diriģenta Ernesta Kupča vadībā no jauna apliecināja darba prieku un sekmes mūsu koŗa dziesmu popularizēšanā.

Programmas 15 dziesmās bija pārstāvēti desmit komponisti, sākot ar Cimzi, Vītolu, A. Kalniņu, E. Dārziņu, J. Cīruli, Graubiņu un mūsdienu jaunākajiem Br. Skultes, J. Norviļa, V. Baštika un H. Pavasara sniegumiem. Tas ir liels birums kā saturā, tā izteiksmes veidā. Vairums no viņiem izteikušies klasiskajā formā.

Programmu ievadīja J. Cīruļa elēģiskā dziesma „Ave Maria" (K. Štrāls). Tajā ir liela atšķirība no pazīstamā reliģiskā dziedājuma. Atskaņojumā diriģents ar kori panāca cildenu satura tulkojumu, īpaši klusinātajos toņos. Sekoja J. Vītola patriotiskā „Mana tēvija" (A. Pumpurs). Straujie tempi dziesmas sākumā prasījās pēc cietāka ritma. Vidusdaļā tie izlīdzinājās, un skanīgā harmoniskā apdare brašā dziedājumā guva labu iespaidu. V. Baštika „Latvijai" (A. Eglītis) ar piepūli noturējās savā līmenī, izteiksmē diezgan iespaidīga. Atsaucība bija liela. Braši skanēja E. Dārziņa „Mūžam zili" aizraujošā kāpinājumā vidusdaļā. Vairāk akcentējuma prasījās basu gājienos. Labā saskaņā arī A. Kalniņa „Šurp, brāļi".

Programmas otrā daļā bija tikai Br. Skultes dziesmas. Melodijās tām daudz vijīguma. Harmoniskā apdare skanīga, daudz ritmisku un dinamisku kontrastu.

No agrāk dzirdētajām dziesmām viegli raisījās „Raganu kalna balāde", „Pasaciņa", „Vai tu nāksi" un „Aija". Jauns devums bija „Mūzika" (V. Veldre). Visas dziesmas bija rūpīgi sagatavotas.

Trešajā programmas daļā bija Graubiņa, J. Norviļa, Br. Skultes, J. Cimzes un H. Pavasara tautmelodiju apdares vīru koriem. To atskaņojumi bija korrekti, dinamiski kontrastaini un pacilāti. Koris ar diriģentu saprātās labi, uzmanīgi izsekojot viņa roku un pirkstu mājieniem.

Klausītāju atsaucība bija dzīva; daudz ziedu un sumināju̦mu. Koris neskopojās ar piedevām. Koncertu pabeidza ar J. Norviļa „Svēts mantojums". Koncerts bija labi apmeklēts.

Eduards Ramats

Gatavojas kokļu dienām Klīvlendā

Trešais gadskārtējais koklētāju salidojums notiks 9. un 10. septembrī Klīvlendā. To uzņēmies izkārtot Klīvlendas koklētāju ansamblis, kas šāgada sākumā pirmoreiz stājās publikas priekšā. Sarīkojuma gaitā paredzēti referāti, pārrunas par koklēšanas veidiem un kokļu būvi, bet vairākas stundas būs veltītas visu sabraukušo koklētāju kopīgai spēlēšanai. Tai izraudzītas šādas dziesmas „Ačkups", „Sešdancis", Ej, saulīte, drīz pie Dieva", „Padziedāsim nu, bāliņi", „Vai būs laime" (Andreja Jansona), „Kālabadi galdiņam" un „Dancis Nr. 2" (Bruno Skultes). Bez šīm dziesmām komponists Helmers Pavasars (Anglijā) kokļu dienu programmai uzņēmies sabalsot vēl dažas dziesmas, kuŗas paziņos vēlāk. A. Jansona sabalsotās dziesmas pirmai kokles balsij (spēlējot tikai augšējās notis, bet ne pilnus akordus) pieejamas grāmatā „Koklēšana", bet visām pārējām dziesmām, kā arī visu dziesmu 2., 3. un bass kokļu balsīm notis pieprasāmas kokļu informācijas centra vadītājam V. Kārkliņam (1804 N. Quinn Street, 1, Arlington, Va. 22209), norādot, kādām balsīm notis vajadzīgas.

Pirmās dienas vakarā salidojuma dalībnieki un publika varēs klausīties atsevišķo ansambļu, solistu un kokļu „orķestra" priekšnesumus. Piedalīšanos jau pieteikuši kokļu un dziedātāju ansambļi no Ņujorkas, Vašingtonas, Filadelfijas un mājinieki klīvlendieši. Otrā dienā sarīkojuma nobeigumā tā dalībnieki piedalīsies latviešu dievkalpojumā ar koklēšanu. Tuvāka informācija par kokļu dienu norisi sekos.

Ņujorkas kokļu ansambļa nošu krātuvē pieejami gandrīz 50 skaņdarbi vienai vai vairākām kokļu balsīm. Sarakstu kopā ar pasūtināšanas noteikumiem var pieprasīt kokļu informācijas centrā.

V. K.

Kultūras chronika

Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkiem, kuŗi notiks nākošā gadā no 1.—4. augustam Hanoverā, Vācijā, jau pieteikti 416 koristi un 9 tautas deju grupas ar 106 dejotājiem. Mārtiņš Zīverts īpaši dziesmu svētku izrādei uzrakstījis vēsturisku lugu „Rīga dimd", kuŗu pats Zviedrijā arī iestudē. Lugai izmantoti 16. gadsimta t.s. kalendāru nemieri Rīgā.

(23. turpinājums)

Protams, sākumā viņš būs stingrs klases audzinātājs, kas savu skolnieci atsaucis pie sevis, lai nolasītu morāles sprediķi. Viņš runās par goda prātu, par to, ka skolnieks, kas darbus noraksta no citiem, īstenībā krāpj pats sevi; ka tādai meitenei kā Ilga neklājas pašai sevi pazemināt savās un citu acīs. Viņš runās par pienākuma apziņu, par dzīvi kā tādu, par sievietes nākotnes uzdevumiem; viņš pieminēs tēva mājas un mātes mīlestību un sastrādātās rokas — un tad, kad Ilga, dvēselē salauzta, iešņukstēsies, viņš tai atklās savu cilvēcisko pusi. Viņš tēvišķīgi uzliks tai roku uz pleca — vai arī uz galvas, un viņa balss pārvērtīsies, kļūs maiga un labvēlīga, un viņš to atlaidīs ar laipnu: ej, mans bērns . . .

Vai tas būs viss?

Nē, tas nedrīkstēja būt viss. Viņam bija jāatrod iemesls meiteni aizturēt. Viņam tā bija jāiesaista sarunā, jālauj tai saprast, cik vientuļš — garīgi vientuļš — viņš ir šai dzīvoklī: ka bez viņa gan šeit dzīvo vēl otrs cilvēks, bet ka tos kopā satur vienīgi likums un ieradums, ka viņš, kaut mati tam jau iesirmi, sirdī vēl vienmēr ir jauns, sapņu un nākotnes cerību pilns, un ka jaunatnes tuvums ir tas, kas viņu vēl uztur dzīvu. Viņš ļaus tai nojaust, ka šāda saruna viņā pamodina radītāja spēku, ka tas pārdzīvo iedvesmu un ka šis brīdis tam atsver nedēļas un mēnešus, jā — gadus tā dzīves.

Ejot gar Mežgaļa konditoreju, Gulbim ienāca prātā, ka derētu apgādāt pāris kūku. Meitenes vienmēr labprāt ēd saldumus. Viņam mājās bija vīns, tas labi saderētu kopā. Un vīns atraisa mēli. In vino veritas, sacīja senie romieši, un tie nebija neprašas. Tie zināja, ko runāja.

Ilga ieradās gandrīz pusstundu vēlāk nekā noteikts. Gulbis vairākkārt jau gribēja no mājas aiziet, lai meitene būtu velti nākusi, lai viņš tai nākamajā dienā varētu visas klases priekšā izteikt rājienu. Viņš tomēr palika, jo — no otras puses — ko viņš aiziedams iegūtu? Aizejot pat nezinātu, vai Ilga vispār bijusi. Viņš jau varēja dzīvoklī klusi sēdēt un neatbildēt uz durvju zvanu; ļaut, lai grēciniece velti izzvanās, izgaidās un tad bailodamās dodas mājās neziņā, kāds sods gaidīs nākamajā dienā. Vai arī — varēja viņu tomēr ielaist un tad rāt jo bargāk par pavēles neievērošanu un nevīžību, draudēt ar atzīmes samazināšanu kārtībā un citiem sodiem.

Ilga durvju zvanu iedarbināja tieši sešos un trīsdesmit piecās minūtēs. Gulbis ar vienu lēcienu bija pie durvīm. Meitene bija tērpusies jaunā, gaišā pavasara mētelī. Priecīgs smaids atsedza baltu zobu rindu.

— Labvakar, Gulbja kungs! Esmu, laikam, mazliet novēlojusi, bet . . . Cerams, ka neesmu jūs no kaut kā svarīga aizkavējusi?

Negaidot īpaša mudinājuma, Ilga devās Gulbim garām dzīvoklī kā viesībās aicināta dāma, kuŗai beidzot izdevies atlicināt brīvu mirkli, lai pagodinātu aicinātāju.

Viņš sekoja Ilgai dzīvojamā istabā. Pēdējās nedēļas nekārtību viņš bija lielumā piekopis, bet tikai tagad ieraudzīja, ka visur vēl rēgojās putekļi. Uz grīdas zem dīvāna gulēja plēku kamols. Nolāpītā Jonātiene! Būtu labāk atstājusi guļamistabu neuzkoptu, bet vispirms ķērusies pie viesistabas!

— Pie jums kāds viesojas? — Ilga apsēdās dīvānā un raudzījās uz kūku šķīvi, glāzēm un vīna pudeli. — Varbūt es traucēju?

— Nē! Kāpēc? — Gulbis palika kājās stāvot. — Traucēt? Nebūt ne! Tieši otrādi. Ļoti patīkami.

Tad viņš atģidās:

— Es jau pats jūs aicināju! Aicināju ļoti nopietnā lietā. Jums, Rūsiņa, jāzina, ka esat izdarījusi lielu kļūdu. Lielu kļūdu. Norakstīt! Kāpēc jūs tā darījāt? Vai jums tas bija vajadzīgs? Ko jūs ar to gribējāt panākt?

Ilga nevainīgi skatījās skolotājā.

— Labāku atzīmi, Gulbja kungs.

— Ko jūs skolā meklējat — atzīmes vai zināšanas? — Gulbis juta sevī mostamies skolotāju. — Nezināt, kas fizikas kabinetā uz sienas rakstīts? Non scholas sed vitae discimus. Mēs mācāmies ne skolai, bet dzīvei.

— Dzīvei nevajaga mūsu zināšanu, bet diploma. Vai labākās vietas pēc skolas beigšanas dabū tie, kam plašākas zināšanas? Nē. Tie, kam labāki sakari un kas paši veiklāki. Tam ar skolas zināšanām nav nekā kopīga. Protams, bez ģimnazijas diploma daudz nelīdz ne sakari, ne veiklība.

— Ļoti sekli domāts, Rūsiņa. Ļoti sekli. Skola ir vārti, pa kuŗiem jūs varat iekļūt zinātnes pilī.

— Cik ir tādu, kas grib iekļūt zinātnes pilī, Gulbja kungs? Lielais vairums grib iekļūt tikai augstskolā.

— Tā ir zinātnes pils!

— Kā kuŗam. Lielākajai meiteņu daļai tā ir precību birojs.

— Rūsiņa! — Gulbis satvēra galvu. — Jūs esat ciniķe!

— Tikai sieviete, Gulbja kungs. Jūs teiksit: meitene, bet tas nav pareizi. Paskatieties uz mani: vai es vairs esmu meitene? Vai tāda izskatās meitene? Nē, Gulbja kungs, esmu sieviete, kas reiz grib būt patiesa. Tādēļ jūs taču mani aicinājāt, lai es ar jums runātu kā meita ar tēvu, kā audzēkne ar savu audzinātāju? Jūs taču negribējāt, lai es melotu?

— No Dieva puses!

— Nu redziet! Un patiesība ir tā, ka mēs, lielais vairums, ejam skolā tikai tāpēc, lai vienā vai otrā veidā tiktu pie diploma. Un lai tas mums atvērtu durvis uz dzīvi. Tāpēc es arī pilnīgi piekrītu tam uzrakstam: non scholas sed vitae discimus. Ne skolai, bet dzīvei mācāties. Un prast špikot arī pieder pie dzīves mācības. Jo dzīvē jau arī ne viss vienmēr iet pa gludo ceļu. Dzīvē arī notiek visādas aizliegtas lietas, un goda vīri labprāt pakampj pa auglim no kaimiņu dārza, ja vien to var izdarīt tā, ka citi neredz.

Gulbis aizdomīgi paskatījās Ilgā. Vai pēdējais bija teikts tikai domu loģiski noslēdzot jeb vai tam bija kāda apslēpta nozīme? Bet Ilga izskatījās tik nevainīgi patiesa, ka likās — slepeni nolūki tai sveši, ka saindētas bultas tā nemaz neprot šaut.

— Jā nu . . . bet skolas kārtība . . . un paša goda prāts. . . . jūs apzogat pati sevi. . . . — Gulbis neveikli stostījās. Viņš nevarēja tikt atpakaļ uz ceļa. Viņš skaidri juta, ka Ilgas loģikā ir kāda vāja vieta, bet šai brīdī nebija spējīgs skaidri domāt un to uzrādīt. Ilgas aicinājums, lai viņu apskata un vērtē, vai tā meitene vai sieviete, bija to satraucis. Viņš bija ļāvis skatienam slīdēt pāri tās augumam, un tikai nelga būtu runājis pretim Ilgas apgalvojumam, ka tā nav vairs meitene, bet sieviete. Viņa bija sieviete. Uu kāda!

(Turpinājums sekos)

Latviešu dienas Montreālā

(Pārnesums no 1. lpp.)

SVĒTKU BALLE

Balle iesākās astoņos vakarā Viktorijas nama divās zālēs. Bija negaidīti daudz ļaužu, skaista, krāsaina drūzma. Balles administrātors J. Ribakovs sitās kā atspere no vienas zāles otrā, lai pakalpotu vienai vai otrai cietējai dvēselei. Cietēju vidū sākuma posmā bija arī pulciņš dzejnieču, kad izradījās, ka dejas zālēs brīvu vietu vairs nav... Bet tikko balles administrātors viņam ieradija divas blakus zāles — šis klusas un vēsās miera salas — Rita Gāle un Elvira Leja uz ātru roku noorganizēja mēbeļu transportu uz lielo zāli. Klusuma cienītājas šoreiz vēlējās burzmu, kur dzīvs dzejas un rakstu materiāls pats tek pirkstos. Balles apmeklētāju skaitu varēja lēst kaut kur ap pirmo 1000.

RAKSTNIEKU RĪTS

Rakstnieku rītu 21. maijā bija organizējis rīcības komitejas loceklis Emīls Mazutis, kas, tāpat kā R. Karlsons, komitejā pārstāvēja Montrealas latviešu biedrību. Arī šai pienākumu joslā E. Mazuti uzticīgi balstīja biedrības valde, veicot dažādus techniskus sīkumus, bez kuŗiem nekas vesels un skaists nerodas. Piemērotā skolotāju institūta zālē uz skatuves šim gadījumam bija krāsaini segts galds ar baltiem ziediem vāzē, bet aizmugurē dzejnieču un rakstnieku rindai mākslinieka L. Kalniņa veidoti saktu reljefi uz sienas. Rakstnieku rītu vadīja Elvira Leja, katru dzejnieci un rakstnieku atsevišķi pieminot pāris teikumos. Rakstnieku rītā piedalījās un savus darbus lasīja Aina Zemdega no Toronto, Elza Ķezbere, Rita Gāle, Aina Kraujiete un Nikolajs Kalniņš no Ņujorkas, bet no Montrealas Arturs Voitkus un Elvira Leja; pēdējā lasīja arī Ainas Kraujietes dzejoļus. Nobeigumā E. Mazutis pateicās sabiedrībai par uzmanību, bet autoriem veltīja smaidu un sarkanu rozi, kuŗu pasniedza meitene tautas tērpā — Kristīne Vikmane. Rakstnieku rīts bija labi apmeklēts, un klausītāji pēc novērotāju sprieduma bija uzmanīga literatūras cienītāju izlase. Bija iekārtota arī grāmatu izstāde.

DIEVKALPOJUMI

Notre Dame katedrālē notika katoļu draudzes dievkalpojums ar kopīgu azaidu pēc tā. Dievkalpojumu vadīja prāvests A. Pekšs. Trinity Memorial baznīcā vēlāk dievkalpojumā pulcējās luterāņi. Bez archibīskapa A. Lūša no Toronto un vietējo draudžu ganiem māc. A. Voitkus un prāv. V. Šēfera, piedalījās arī māc. A. Ozols no Ņujorkas. Dziedāja apvienots vīru koris diriģenta D. Vītola vadībā. Dievnams bija ļaužu pilns.

SVĒTKU KONCERTS

Skaistajā Vincent d'Indy konservātorijas auditorijā 21. maija vakarā pirmoreiz atskanēja latviešu mūzika un dziesmas, arī Latvijas valsts himna. Ap 1200 vietu lielā zāle bija izpārdota. Neviens, kas šo koncertu apmeklēja, nešaubījās, ka tas vārda tiešajā nozīmē ir svētku koncerts kā programmas izvēlē, tā interpretācijā. Arī auditorija apliecināja sevi par nopietna koncerta publiku. Franču un angļu valodā apzīmēts par „latviešu koncertu", šis sarīkojums bija reklāmēts arī cittautiešu aprindās, tāpat aicinājumi piesūtīti valdības locekļiem un diplomātiskiem pārstāvjiem. Programmu 3 valodās bija iekārtojis šī sarīkojuma atbildīgais vadītājs R. Karlsons, sniedzot arī īsu prof. T. Ķeniņa pārskatu par latviešu mūziku, vēsturisku apskatu (autors neminēts) par to, kas ir latvieši, kā arī īsu pianista Artura Ozoliņa biografiju. Programmas vāku bija zīmējis mākslinieks L. Kalniņš, to sekmīgi pārdeva Montrealas ģimnazijas audzēkņi. Programmā bija arī prof. J. Vītola, prof. T. Ķeniņa un pianista A. Ozoliņa ģīmetnes, un nevienam mūzikas un mākslas cienītājam, arī sveštautietim, nebija jākautrējas šo izdevumu pievienot citiem suvenīriem.

Koncerta pirmajā daļā dziedāja apvienots vīru koris dir. J. Baruša vadībā, bet pēdējā — trešā daļā jaukts koris dir. A. Purva vadībā. Andreja Jurjāna kantātē „Tēvija" lūgšanu ļoti iejūtīgi dziedāja brīvmāksliniece Līna Karlsone, un šo programmas daļu nācās atkārtot. Ērģeļu pavadījumus veica komp. Imants Sakss. Nācās apbrīnot abu diriģentu J. Baruša un A. Purva spējas tikai pāris mēģinājumos saliedēt vairākus koŗus vienā vienīgā spožā instrumentā (ja es nepārspīlēju).

Pirmo reizi Montreālā viesojās pianists Arturs Ozoliņš un spēlēja koncerta otrā daļā A. Kalniņa „Balādi", T. Ķeniņa viņam veltītu sonātu un J. Vītola variāciju par temu „Ej, saulīte, drīz pie Dieva". Jaunā pianista spēle ir apbrīnojama, viņa pirkstu veiklība un iejušanās spēja pārliecina. Klausītāji mākslinieku ilgi sumināja aplausiem, piedevai viņš nospēlēja J. Medina „Dainu".

Koncerta apmeklētājos bija Montrealas dienas laikraksta „Star" līdzstrādniece: 23. maija numurā arī bija ievietots pagaŗāks atreferējums par šo koncertu. Reportiere minēja, ka J. Vītola „Uguns milna" ir drāmatiska, bet tādus darbus kā T. Ķeniņa „Sonātu" būtu patīkami dzirdēt biežāk. Atzinība izteikta arī A. Ozoliņam. Žēl, ka koncertā negadījās kāds mūzikas kritiķis, tam noteikti būtu bijis vairāk ko teikt.

Goda viesu vidū koncertā bija Šveices ģenerālkomisārs pie pasaules izstādes, kā arī Austrālijas un ASV ģenerālkonsuli. Šveices vēstnieks izteicies mūsu konsulam V. Tomsonam, ka saprot latviešu tautas traģēdiju un jūt līdz mūsu tautai; viņš bijis aizkustināts, klausoties L. Karlsones smalkjūtīgi dziedātajā lūgšanā.

Pēdējais, kas iespiedies atmiņā no latviešu dienām, atstājot koncerta telpas, bija rīcības komitejas „finanču ministrs" R. Brāzma ar smagu somu rokā un nopietnu vaigu. Bija grūti pateikt, vai somas saturs izdzēsis visas viņa rūpes.

Elvira Bicka

Svētdien, 28. maijā, plkst. 11.30 dienā katoļu dievkalpojums Newman kluba kapellā Toronto. Sv. mesi celebrēs Dr. P. Cirsis no Anglijas.

Izsakām dziļāko līdzjūtību mūsu basketbola vienības kapteinim Andrejam Richteram ar piederīgajiem sakarā ar viņa tēva Jāņa Richtera nāvi.

TORONTO DV SPORTA KLUBS

LNAK VADĪBA AR KULTŪRAS PRĒMIJU LAUREĀTIEM

LNAK pēdējās valdes sēdes ievadījumā godināja šāgada kultūras prēmiju ieguvējus Toronto, valdes priekšsēdim J. Niedram pasniedzot gleznotājam Eduardam Dzenim piešķirto Kultūras fonda goda balvu 400 dol. apmērā un skolotājai Verai Slaviešai piešķirto Kr. Barona prēmiju 200 dol. apmērā. Uzņēmumā abi laureāti kopā ar LNAK valdes locekļiem, nozaŗu vadītājiem un revīzijas komisijas darbiniekiem: priekšā no kreisās — B. Senkēviča, J. Mežaks, V. Slavieša, J. Niedra, Ed. Dzenis un I. Vīksna; aizmugurē — J. Grīslis, K. Priedītis, K. Tannis, J. Rolavs, J. Skrastiņš, M. Vāgners, A. Rāviņš, un J. Grodnis. Foto: JAK

Kopīgs mērķis, kopīgs darbs!

KANADAS DAUGAVAS VANAGU ZEMES VALDES SĒDE MONTREALĀ

Latviešu dienu laikā Montreālā 21. maijā notika arī Kanadas DV zemes valdes un DV Montrealas nodaļas pārstāvju kopsēde, kurā galvenokārt iztirzāja ārējās informācijas darba uzdevumus un pārrunāja darbībai nepieciešamo līdzekļu sagādi visas Kanadas apmērā, ko zemes valdes uzdevumā kārtos Montrealas nodaļa. Šai vajadzībai izplatīs mantu loterijas lozes, paredzot vismaz 5 galvenos laimestus. Toronto rūpnieks R. Kadiķis izlozei jau pieteicis galveno laimestu — savas firmas ražotu laivu. Kopīgajās pārrunās pacēlās arī vairāki organizācijas darbā nozīmīgi jautājumi, kuŗu izkārtošanu ievērojami atvieglinās apstākļu iepazīšana uz vietas. DV Montrealas nodaļa ar vairāk nekā 200 biedriem ir viena no lielākajām un arī rosīgākajām Kanadā. Kopsēdē iztirzātie jautājumi deva arī vairākas jaunas idejas tās darba tālākai aktīvizēšanai, kā pēc sēdes atzina nodaļas valdes pr-dis J. Gributs.

Kopsēdi atklājot, zemes valdes pr-dis E. Krūka norādīja, ka iepazīšanās ar atsevišķo nodaļu dzīvi un problēmām tieši to darbības vietā ievērojami atvieglina arī zemes valdes darbu. Pēc nesenās kopsēdes DV Niagaras nodaļas gadasvētkos, šī jau otra zemes valdes sēde, kas notiek ārpus Toronto, bet jūnija sākumā tāda paredzēta ar DV Kičeneras - Voterlū nodaļas valdi. Par kopīgu mērķu sasniegšanu draudzīgā sadarbībā runāja arī Montrealas nodaļas valdes pr-dis J. Gributs.

Pēc kopīgi nodziedātās DV dziesmas par ārējās informācijas darbu ziņoja daļas vadītājs O. Ieviņš, norādot, ka DV organizācija sniegusi iespējamo atbalstu BATUN ierosinātajai akcijai pret Baltijas valstu zelta iztirgošanu Anglijā. Teicami izdevusies arī 15. maija demonstrācija pie Anglijas tirdzniecības misijas Toronto, kuŗu organizēja īpašā Komiteja starptautiskām tiesībām. Demonstrācija guva publicitāti arī Toronto dienas laikrakstos un radio, kādēļ sēdes dalībnieki nolēma izteikt pateicību šai komitejai, kuŗu vadīja igaunis E. Karuks. O. Ieviņš pakavējās arī pie turpmākajiem uzdevumiem, kuŗu veikšanai sevišķi nepieciešams atsevišķo nodaļu atbalsts. Viens no šādiem uzdevumiem ir brošūras „The Baltic States" izplatīšana Kanadas federālā un provinču parlamenta locekļiem. Par šīs nozīmīgās informātīvās brošūras pārstrādāšanu Kanadas vajadzībām valde izteica pateicību tās sastādītājiem V. Korstam un L. Streipam. Pārrunāja arī BATUN sagatavoto un citu informācijas materiālu publicēšanas iespējas vietējos preses izdevumos, galvenokārt Kvebekas provincē, par nozīmīgāko tomēr atzīstot personīgā kontakta panākšanu. Valdes pr-dis E. Krūka ziņoja, ka informācijas darba veikšanai līdzekļus dos arī izdoto skaņu plašu ienākumi, kādēļ paredzams, ka šim visnozīmīgākajam darbam Latvijas brīvības atjaunošanas labā nebūs materiālu grūtību.

Iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Noritis ziņoja, ka jau agrāk paredzētajā komitejā, kas rūpēsies par DV organizācijas popularizēšanu jaunatnes vidū, piedalīšanos apsolījusi arī Tonija Krūka, jaunatnes daļas vadītājs R. Bulte, LNJAK darbiniece E. Ernestsone, eventuāli arī kultūras daļas vadītājs J. Gailītis un citi.

Aprūpes daļas vadītājs un DV Manitobas nodaļas pārstāvis R. Puriņš aicināja popularizēt šīs nodaļas organizētās DV dienas Vinipegā, iespēju robežās tajās piedaloties. DV dienu laikā vēlama būtu arī īpaša nodaļas un zemes valdes kopsēde. Visi interesenti braucienam uz Vinipegu aicināti sazināties un pieteikties pie R. Puriņa (51 Bain Ave, Toronto 6, Ont., tālr. HO 5-6801).

Sakarā ar DV Otavas nodaļas pirmā gada darbības atceri valde vienojās piešķirt atzinības rakstu par rosīgu darbu nodaļā vanadzei Irmai Krūmiņai. Kopsēdes nobeigumā Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka pateicās DV Montrealas nodaļas valdei un tās pr-dim J. Gributam par sēdes noorganizēšanu un draudzīgo sadarbību, bet nodaļas vanadzēm A. Burtonai, V. Māldenei, I. Grāpēnai un E. Vītiņai par laipno uzņemšanu un pacienāšanu vietējā Latviešu namā.

Kopsēdē no Kanadas DV zemes valdes bez pr-ža E. Krūkas piedalījās sekretārs K. Bencons, apgāda vadītājs A. Ancāns, ārējās informācijas daļas vadītājs O. Ieviņš, aprūpes daļas vadītājs R. Puriņš ar palīgu A. Kvēpu, iekšējās informācijas daļas vadītājs R. Noritis, vanadžu priekšniece M. Jonāne, DV mēnešraksta vanadžu nodaļas redaktrise T. Krūka un DV Toronto nodaļas valdes pr-dis O. Kļaviņš, bet no Montrealas nodaļas valdes pr-dis J. Gributs, sekretāre A. Burtone, kasiere V. Māldere, biedrzinis A. Zeltiņš, sarīkojumu daļas vadītājs E. Reveliņš un vanadžu kopas aktīvā darbiniece I. Grāpēna.

R. N.

Gaidu un skautu diena Kičenerā

Pērses (35.) gaidu vienības un Tērvetes (19.) skautu vienības Kičeneras nodaļas 3. gadasvētkos 14. maijā pēc svinīgās karogu ienešanas vecāku padomes pr-dis A. Taube īsā uzrunā pakavējās pie Ģimenes dienas nozīmes, gaidām ar baltiem ziediem apveltījot visas ieradušās mātes. Sekoja Kičeneras svētdienas skolas audzēkņu priekšnesumi M. Beinarovičas vadībā.

Sveicot mazo Kičeneras gaidu un skautu saimi, A. Taube izteica pateicību vadītājiem S. Ozolai, L. Lindei un Edm. Ozolam. No Kičeneras - Voterlū DV nodaļas sveica V. Simsone (aploksne), bet vietējās latviešu biedrības Karnupe (aploksne). Rakstveida sveicienus bija sūtījusi latviešu gaidu pr-ce M. Vilka, Kanadas gaidu jendas pr-ce A. Martinsone, Saulkrastu gaidu vienība Sv. Katrīnās, Gaujas gaidu vienība Toronto un Aiviekstes skautu vienība Hamiltonā.

Par skautu nodaļas darbību pārskatu sniedza vadītājs Edm. Ozols. Nodaļa pilnā sastāvā pērnā vasarā piedalījusies jendas lielajā nometnē, divi skauti beiguši jendas kopnieku kursus, bet visi ieguvuši arodzīmes. Tādu gadasvētkos saņēma arī Andris Beinarovičs. Pārskata nobeigumā E. Ozols skautu un gaidu vārdā pateicās visiem apsveicējiem, Kičeneras - Voterlū organizācijām, vecāku padomei un vienības labvēlei Rudusānei par materiālo un morālo atbalstu.

Sekoja S. Ozolas sakārtotais uzvedums „Gadskārta tautas dziesmās". Gaidas un skauti, sēdēdami pie ugunskura, „aizveda" vakara dalībniekus uz tālo dzimteni gan deklamējot, gan dziedot paši, gan aicinot arī visus klausītājus dziedāt līdz. Sevišķi izcēlās trīs tautas dziesmas ar teicējām, jo šis dziedāšanas veids latviešiem sāk arvien vairāk piemirsties. Uzvedumā piedalījās abu vienību visi dalībnieki, sākot ar vismazākajām guntiņām.

E. O.

„MONTREALAS JAUNIETIS"

Ar šādu nosaukumu Montrealas latviešu skolas 16. izlaiduma aktā parādījās skolas žurnāls. Tā izdošanu, pēc Toronto skolas parauga, ierosinājis skolas pārzinis K. Deksnis, bet par žurnāla redaktrisi izraudzīta ģimnazijas 3. klases audzēkne Ināra Paliepa, korrektūru lasījusi skolotāja E. Rudzīte, zīmējumu veidojis grafiķis N. Gaŗais. No Toronto skolas žurnālīša „Montrealas Jaunietis" atšķiŗas ar to, ka, izņemot vienu darbu, visi līdzstrādnieki ir ģimnazijas audzēkņi. Prozas darbos dominē apraksti par latviešu skolu, latviešu dienām, nometni, izstādi, draugiem un Čikagas Piecīšiem. Pašai redaktrisei gadskārtas „zinātnisks darbs" par čūskām. Toties dzejā mainās daži interesanti fantazijas „nesti" temati.

Montrealas latviešu skolu šogad beidza — pamatskolu 4, ģimnaziju 5 audzēkņi. Tos uzrunāja klases audzinātāja M. Brauna un K. Deksnis, bet audzēkņu vārdā pateicās Vincents Dindzāns un Dzintars Tomsons. Birutas Šenkēvičas balvu par labākajām zināšanām latviešu valodā saņēma Pauls Ķipēns un Ināra Paliepa. Absolventus sveica un grāmatu balvas pasniedza DV nodaļas pārstāvis Reveliņš (katram pa grāmatai) un Latviešu biedrības prks E. Mazutis ar grāmatu balvām P. Ķipēnam un I. Paliepai. Ikviens skolēns saņēma grāmatu arī no skolas, ko vietējā sabiedrībā bija sarūpējis K. Lāčgalvis.

Skolas izlaiduma akts notika Ģimenes dienas ietvaros, kādēļ bērni vecākiem pasniedza pa ziedam, kurus V. Sēfers savā uzrunā cildināja ziedu, kas nenovīst — mīlestību.

Sarīkojuma otrā daļā bija skolēnu priekšnesumi. No tiem individuālas dabas bija Babas Dindzānas Bacha „Fantazija C minorā" un Ūga Bicka teiktā Andreja Eglīša „Tik manā dzimtenē". Pārējie bija kollektīvas dabas priekšnesumi. Būtu tomēr gribējies dzirdēt, ka, latviešu skolu beidzot, ikviens skolēns stāstītu gaŗu pasaku, teiku, stāstu vai dzejoli, tā apliecinot, ka skolas laikā viņam bijusi ciešāka saskare ar literatūru. Šai gadījumā absolventi no skolas atvadījās dejojot vien (5 dejas ar atkārtojumu).

Elvira Leja

TORONTO ZIŅAS

● TLTA sestdienas ģimnazijas 11. izlaiduma akts notiek 27. maijā plkst. 7 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē. Ģimnaziju šogad beigs 20 absolventu, kuŗu izgatavoto žurnālu pie ieejas varēs iegādāties katrs apmeklētājs. Izlaiduma aktā bez uzrunām paredzēts arī referāts, kuŗā piedalīsies visa izlaiduma klase.

● Toronto talaviešu grupa sadarbībā ar kādreizējiem Olava komercskolas absolventiem 27. maijā plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa baznīcas zālē rīko Viļa Olava piemiņas vakaru. Talaviešu grupas vecākais E. Briedis runās par V. Olavu kā korporācijas Talavijas dibinātāju un filistru, bet Lettonias filistrs I. Alksnis pakavēsies pie pazīstamā jaunatnes audzinātāja dzīves un darba. Dziedās vīru ansamblis Kalvis.

● Kanadiešu skautu lielākajā parādē, kas notiks 28. maijā, piedalīsies arī abas Toronto latviešu skautu vienības, tāpat viens no trim parādes vadītājiem būs latvietis. Parādes gājiens sāksies plkst. 2 pēcpusdienā un no Heitera ielas virzīsies pa Janga un Kvīna ielām uz jauno pilsētas valdes namu, kuŗa priekšā notiks dievkalpojums, piedaloties 4 konfesiju mācītājiem.

● Dainas koris, kuŗam kopš dibināšanas pastāv draudzīgas attieksmes ar Sv. Jāņa draudzi, iestudējis īpašu programmu garīgam koncertam, kuŗu sniegs 1. jūnijā plkst. 8 vakarā Sv. Jāņa baznīcā, sarīkojuma ienākumus veltījot dievnama parādu segšanai.

● Saulaines 15 gadu pastāvēšanas atcere paredzēta 16. jūlijā, kuŗai sagatavos īpašu programmu. Še jāatceras, ka Saulaine bija pirmā nometne, kuŗu latvieši ieguva svešumā. Tās panākumu ierosinātas, arī citas draudzes un organizācijas sāka domāt par saviem lauku īpašumiem, un tagad pat amerikāņu un kanadiešu draudzes atzīst, ka vasaras nometnes ir labs iekārtojums jaunatnes audzināšanā, sevišķi pilsētas jauniešiem. — Līgo vakars Saulainē šogad notiks 24. jūnijā. — Saulainē pagaidām vēl dabūjamas dažas brīvas telpas vasarniekiem, Pieprasījumi iesūtāmi Saulaines pārvaldes pr-kam J. Koncim — 6 Crowland Dr., Rexdale, Ont., tālr. 741—3378.

● Jauniešu nometni Saulainē atklās 2. jūlijā. Nometņotāji pieteicami Saulaines pārvaldes pr-ka palīgam Kārlim Ozoliņam (51 Bloorlea Cr., Islington, tālr. 231—4631). Dalības maksa līdzšinējā. Jauniešu nometni šogad vadīs Elga Ozoliņa, bet zēnu vadītājs būs Guntis Siliņš, kas abi paši izauguši Saulainē, apliecinājuši krietnu stāju un atbildības apziņu līdzšinējā darbā. Nometnes ārsta pienākumus uzņēmies Dr. Ludvigs Upenieks. Saulaines pārvalde vēl meklē virtuves strādnieces, pieteikšanās pie J. Konča — 6 Crowland Dr., Rexdale, tālr. 741—3378.

VANKUVERA

● Vietējās latviešu skolas izlaiduma aktu ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Kiršfelds, bet skolēnus sveica un skolotājiem pateicās draudzes pārstāvis A. Dīcmanis, DV nodaļas priekšsēdis Pelēns un vecāku vārdā J. Skrastiņš. Audzēkņi pateicās skolas pārzinim Ozolam un skolotājiem B. Ozolai un A. Zeidakam ar latviskiem izstrādājumiem un ziediem, bet draudzes pārstāvis ar grāmatām. Skolu pabeidza 12 audzēkņi. Izlaiduma aktā bija redzami arī skolēnu darbi. Par labāko rakstu īpašu balvu saņēma Raiska. Raisku ģimene uz skolu brauc pāri jūras šaurumam no Viktorijas, kas prasīja 2 stundu laika, bet no kuģa pieturas līdz skolai bija vēl stundu gaŗš ceļš, kādēļ bērniem bija jāceļas plkst. 5 rītā, lai laikus tiktu uz mācībām.

VINIPEGA

● Televīzijas raidītājā CJAY amatieŗu pusstundā nesen piedalījās, dziedot latviešu tautas dziesmas kokles pavadījumā, Dace Štauvere, programmas dziedātāju konkursā saņemot daudz balsu. — M. Štauvers par jaunu ievēlēts Kanadas pārtikas technologu institūta Manitobas sekcijas valdē un darba vietas uzdevumā no 24.—26. maijam piedalījās šī institūta kongresā Montreālā.

Jauni latvieši atbildīgos amatos

Būs diezgan grūti apzināt visus tos latviešus, kas gaŗāku vai īsāku laiku pielikuši savu roku pasaules izstādes celšanas un veidošanas darbā Montreālā.

Nešaubos, ka visievērojamāko uzdevumu veicis 1938. gadā dzimušais torontietis Andis Celms. Viņš ir World Festival techniskais direktors, un viņa pārziņā atrodas šī festivāla programmā minētās 5 sarīkojumu zāles, kuŗās nepārtraukti uzstājas dažādu tautu profesionāli mākslinieki, teātŗi, koŗi, orķestri, operas u.t.t.

Andis Celms iepriekš strādājis par skatuves meistaru pie Canadian Players, par viņa spējām un darba veiksmi „Globe and Mail" slejās rakstījis pazīstamais kritiķis Ralfs Hiklins. Būdams skatuves mākslas entuziasts, Celms Expo 67 komitejas augstāk minēto amata piedāvājumu pieņēmis un ar saviem 3 asistentiem šo uzdevumu veic jau vairāk nekā gadu.

Jautāts par saskari ar latviešu sabiedrību, A. Celms ar tikko manāmu sarūgtinājumu paskaidro, ka uzskata sevi par no latviešu sabiedrības atsvešinājušos, kaut runā nevainojamā latviešu valodā. „Ikvienu darbā vada zināma interese un pat sajūsma," viņš saka, „taču ne jau nu sajūsmas dēļ vien strādājam. Darbs saistīts ar eksistences iespējām, laiks ir ierobežots, vaļas brīžu pēdējos gados nav nemaz. Tomēr galvenais iemesls, kādēļ neuzturu sakarus ar latviešiem, kaut jūtos pie viņiem piederīgs, ir nesapratšanās divu paaudžu starpā. Vecās paaudzes nostāja pret jaunajiem ir ļoti nevērīga; vecie iz- [illegible] savā dzīvē veidojama."

Saruna jābeidz, jo pēc 10 min. Andim Celmam jābūt atpakaļ darbā. Tomēr sarunājam drīz atkal tikties.

Sakarā ar Kanadas simtgadi, federālā valdība sadarbībā ar ziemā Otavā (arī citās pilsētās) nodibināja t.s. Folk Arts Council. Tā uzdevums ir kopt, atbalstīt un veicināt Kanadas etnisko grupu tautas mākslu, galveno vērību veltījot tautas dziesmām un dejām. Šai iestādījumā dalībnieki skaitās visas Kanadā dzīvojošās tautības, izņemot angļus.

Viens no organizācijas septiņiem direktoriem ir 1939. gadā dzimušais tautsaimnieks Māris Pūliņš Otavā. Viņš ir arī dažādo uzvedumu organizātors un uzvedumu komisijas priekšsēdis. M. Pūliņa vadībā 13. maijā Tulpju festivālā uzstājās 9 dejotāju grupas un 3 koŗi. Šai visai ievērojamajā amatā M. Pūliņu aicinājis Otavas universitātes drāmas profesors kā „personu ar labām organizātora spējām un mākslinieciskām izjūtām".

Šo uzvedumu Kanadas simtgades centrā noskatījās ap 1500 apmeklētāju. Kaut Māris Pūliņš ir sazinājies ar Otavas latviešu jaunatnes darbinieci Laimu Langi, latviešu deju un dziesmu grupas pagaidām uzvedumos nepiedalās. No kaimiņu tautām piedalās lietuvieši.

E. L.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.

Izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par summām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķiŗ aizdevumus pret nekustamo īpašumu pirmām hipotekām.

491 College Street, Toronto 4, Latviešu namā, telefons: 924-2775.

Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Dīvains memoran

(Pārnesums no 1. lpp.)

tām centrālajām organizācijām nemaz nerunājot. Tādēļ pamatots ir jautājums, kam lai Anglijas valdība deklarē, ka zeltu tikai aizņemas un vēlāk atmaksās tā vērtību, ja nav nevienas autoritātes, kas būtu kompetenta reprezentēt Latvijas valsti? Būtu absurds pieņemt, ka Anglija to deklarētu Apvienotajās nācijās... Bez tam, cik daudz vairs varam paļauties uz Anglijas deklarācijām, kuŗa zelta lietā latviešu tautu neapšaubāmi piekrāpusi? Anglija ir deklarējusi, ka neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā de jure, reizē ar to neaizkarams ir arī neatkarīgās Latvijas valsts noguldītais zelts. Ja Anglija lauzusi šo deklarāciju, nav nekāda pamata pieņemt, ka tā ievēros citas, arī LNPL prasīto.

Ja LNPL ar savu memorandu britu parlamentāriešiem gatava vairāk vai mazāk tieši piekrist Latvijas zelta izlietošanai, tad veltīga ir citu zemju latviešu iestāšanās par noguldījumu neaizkaramību. Tādēļ gribas cerēt un pat ticēt, ka „Londonas Avīzes" sniegtā īsā ziņa radījusi pārpratumu un ka LNPL ar jaundibināto Latvijas brīvības fondu tāpat iestājas par Latvijas zelta neaizkaramību, kā to dara pārējie latvieši citās trimdas zemēs, nevis savos „konkrētajos ieteikumos" izteikuši gatavību samierināties ar noguldījumu izlietošanu, prasot tikai deklarāciju autoritātei, kuŗas pēc britu valdības ieskatiem, nemaz nav. Ja LNPL iesniegums nav šāds dīvains un trimdas latviešu saimei nepieņemams memorands, bet pārpratums, tad jo vairāk nepieciešams, lai LNPL savu izstrādāto memorandu publicē pilnā tekstā, iekām prasa ziedojumus nodibinātajam Latvijas brīvības fondam.

★

LNPL ierosmē nodibinātajam Latvijas brīvības fondam pagaidu noteikumus pieņēma fonda padomes pirmajā sēdē 23. aprīlī Londonā. Šie pagaidu noteikumi nosaka:

1) Latvijas brīvības fonda mērķis ir Latvijas valsts neatkarības atgūšana.

2) Šī mērķa labā fonds vāc līdzekļus šādiem specifiskiem uzdevumiem: a) Latvijas valsts atbrīvošanas prasības paušanai politiskās aktivitātēs; b) latviešu tautas interešu aizstāvēšanai; c) materiālam pabalstam par Latviju un latviešiem, kas apdraudēti viņu tautības un nacionālās pārliecības dēļ.

3) Fonda padomi veido organizāciju un grupu pārstāvji, kas atbalsta fonda mērķi un specifiskos uzdevumus. Padome: a) vāc fonda līdzekļus; b) seko, lai līdzekļus izlietotu tikai 2. punktā minētajiem specifiskajiem uzdevumiem.

4) Fondu pārvalda LNPL vai, fonda bazei paplašinoties, instance, kuŗai pārvaldīšanu uzticējusi fonda padome.

5) Fondam likvidējoties, tā līdzekļi un archīvs nododams neatkarīgās Latvijas valdības pārstāvim.

Minētajā fonda padomes pirmajā sēdē, kuŗu vadīja LNPL prezidija priekšsēdis J. Ranka un protokolēja ELJAs Anglijas no-

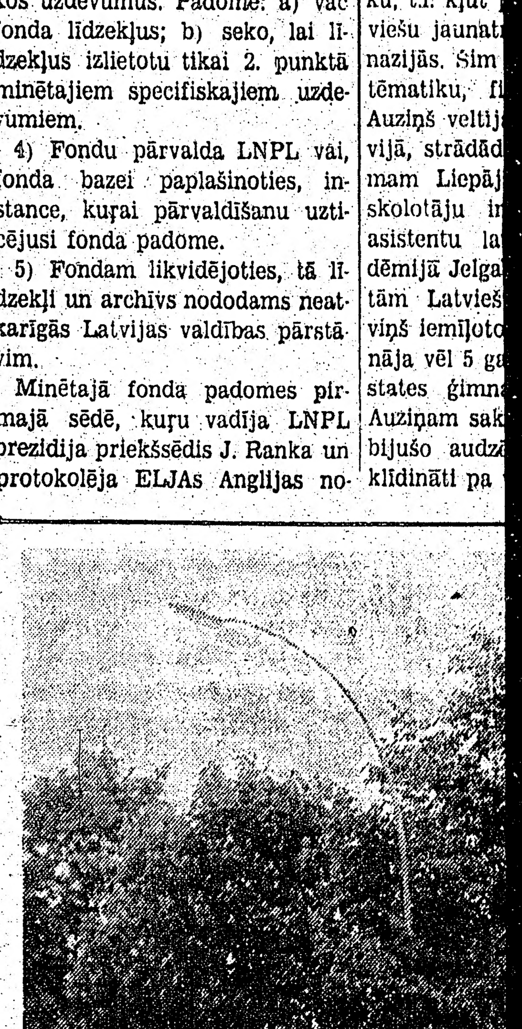

Latviešu demonstrantu grupa pie Anglijas
rakstu mūsu laik

…TO ZIŅAS

sijumi iesūtāmi Saulaines pārvaldes pr-kam J. Koncim — 6 Crowland Dr., Rexdale, Ont., tālr. 741—3378.

● Jauniešu nometni Saulainē atklās 2. jūlijā. Nometņotāji pieteicami Saulaines pārvaldes pr-ka palīgam Kārlim Ozoliņam (51 Bloorlea Cr., Islington, tālr. 231—4631). Dalības maksa līdzšinējā. Jauniešu nometni šogad vadīs Elga Ozoliņa, bet zēnu vadītājs būs Guntis Siliņš, kas abi paši izauguši Saulainē, apliecinājuši krietnu stāju un atbildības apziņu līdzšinējā darbā. Nometnes ārsta pienākumus uzņēmies Dr. Ludvigs Upenieks. Saulaines pārvalde vēl meklē virtuves strādnieces, pieteikšanās pie J. Konča — 6 Crowland Dr., Rexdale, tālr. 741—3378.

VANKUVERA

● Vietējās latviešu skolas izlaiduma aktu ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Kiršfelds, bet skolēnus sveica un skolotājiem pateicās draudzes pārstāvis A. Dicmanis, DV nodaļas priekšsēdis Pelēns un vecāku vārdā J. Skrastiņš. Audzēkņi pateicās skolas pārzinim Ozolam un skolotājiem B. Ozolai un A. Zeidakam ar latviskiem izstrādājumiem un ziediem, bet draudzes pārstāvis ar grāmatām. Skolu pabeidza 12 audzēkņi. Izlaiduma aktā bija redzami arī skolēnu darbi. Par labāko rakstu īpašu balvu saņēma Raiska. Raisku ģimene uz skolu brauc pāri jūras šaurumam no Viktorijas, kas prasīja 2 stundu laika, bet no kuģa piestras līdz skolai bija vēl stundu garš ceļš, kādēļ bērniem bija jāceļas plkst. 5 rītā, lai laikus tiktu uz mācībām.

VINIPEGA

● Televīzijas raidītājā CJAY amatieru pusstundā nesen piedalījās, dziedot latviešu tautas dziesmas kokles pavadījumā, Dace Stauvere, programmas dziedātāju konkursā saņemot daudz balsu. — M. Stauvers par jaunu ievēlēts Kanadas pārtikas technoloģu institūta Manitobas sekcijas valdē un darba vietas uzdevumā no 24.—26. maijam piedalījās šī institūta kongresā Montreālā.

…ši atbildīgos amatos

tautas mākslu, galveno vērību veltījot tautas dziesmām un dejām. Šai iestādījumā dalībnieki skaitās visas Kanadā dzīvojošās tautības, izņemot angļus.

Viens no organizācijas septiņiem direktoriem ir 1939. gadā dzimušais tautsaimnieks Māris Pūliņš Otavā. Viņš ir arī dažādo uzvedumu organizātors un uzvedumu komisijas priekšsēdis. M. Pūliņa vadībā 13. maijā Tulpju festivālā uzstājās 9 dejotāju grupas un 3 kori. Šai visai ievērojamajā amatā M. Pūliņu aicinājis Otavas universitātes drāmas profesors kā „personu ar labām organizātora spējām un mākslinieciskām izjūtām".

So uzvedumu Kanadas simtgades centrā noskatījās ap 1500 apmeklētāju. Kaut Māris Pūliņš ir sazinājies ar Otavas latviešu jaunatnes darbinieci Laimu Langi, latviešu deju un dziesmu grupas pagaidām uzvedumos nepiedalās. No kaimiņu tautām piedalās lietuvieši. E. L.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (Toronto) CREDIT UNION LTD.

Izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz personīgos aizdevumus, maksā gadā 4% par krājnoguldījumiem un 3½% par ummām čeku kontos, pieņem maksājumus par telefona, elektrības, gāzes un ūdens rēķiniem, pārdod naudas pārvedumus un ceļotāju čekus, piešķir aizdevumus pret nekustamu īpašumu pirmām hipotēkām.

491 College Street, Toronto 4, Latviešu nams, telefons: 924-2775.

Birojs atvērts pirmd. līdz piektd. no pl. 12—8 vakarā, bet sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 dienā.

ANDREJSONS
APDROŠINA
463-7313

Dīvains memorands vai pārpratums?

(Pārnesums no 1. lpp.)

tām centrālajām organizācijām nemaz nerunājot. Tādēļ pamatots ir jautājums, kam lai Anglijas valdība deklarē, ka zeltu tikai aizņemas un vēlāk atmaksās tā vērtību, ja nav nevienas autoritātes, kas būtu kompetenta reprezentēt Latvijas valsti? Būtu absurds pieņemt, ka Anglija to deklarētu Apvienotajās nācijās... Bez tam, cik daudz vairs varam paļauties uz Anglijas deklarācijām, kuŗa zelta lietā latviešu tautu neapšaubāmi piekrāpusi? Anglija ir deklarējusi, ka neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. savienībā de jure, reizē ar to neaizkaŗams ir arī neatkarīgās Latvijas valsts noguldītais zelts. Ja Anglija lauzusi šo deklarāciju, nav nekāda pamata pieņemt, ka tā ievēros citas, arī LNPL prasīto.

Ja LNPL ar savu memorandu britu parlamentāriešiem gatava vairāk vai mazāk tieši piekrist Latvijas zelta izlietošanai, tad veltīga ir citu zemju latviešu iestāšanās par noguldījumu neaizkaramību. Tādēļ gribas cerēt un pat ticēt, ka „Londonas Avīzes" sniegtā īsā ziņa radījusi pārpratumu un ka LNPL ar jaundibināto Latvijas brīvības fondu tāpat iestājas par Latvijas zelta neaizkaramību, kā to dara pārējie latvieši citās trimdas zemēs, nevis savos „konkrētajos ieteikumos" izteikuši gatavību samierināties ar noguldījumu izlietošanu, prasot tikai deklarāciju autoritātei, kuŗas pēc britu valdības ieskatiem, nemaz nav. Ja LNPL iesniegums nav šāds dīvains un trimdas latviešu saimei nepieņemams memorands, bet pārpratums, tad jo vairāk nepieciešams, lai LNPL savu izstrādāto memorandu publicē pilnā tekstā, iekām prasa ziedojumus nodibinātajam Latvijas brīvības fondam.

☆

LNPL ierosmē nodibinātajam Latvijas brīvības fondam pagaidu noteikumus pieņēma fonda padomes pirmajā sēdē 23. aprīlī Londonā. Šie pagaidu noteikumi nosaka:

1) Latvijas brīvības fonda mērķis ir Latvijas valsts neatkarības atgūšana.

2) Šī mērķa labā fonds vāc līdzekļus šādiem specifiskiem uzdevumiem: a) Latvijas valsts atbrīvošanas prasības paušanai politiskās aktīvitātēs; b) latviešu tautas intereșu aizstāvēšanai; c) materiāliem par Latviju un latviešu tautu; d) palīdzībai latviešiem, kas apdraudēti viņu tautības un nacionālās pārliecības dēļ.

3) Fonda padomi veido organizāciju un grupu pārstāvji, kas atbalsta fonda mērķi un specifiskos uzdevumus. Padome: a) vāc fonda līdzekļus; b) seko, lai līdzekļus izlietotu tikai 2. punktā minētajiem specifiskajiem uzdevumiem.

4) Fondu pārvalda LNPL vai, fonda bazei paplašinoties, instance, kuŗai pārvaldīšanu uzticējusi fonda padome.

5) Fondam likvidējoties, tā līdzekļi un archīvs nododams neatkarīgās Latvijas valdības pārstāvim.

Minētajā fonda padomes pirmajā sēdē, kuŗu vadīja LNPL prezidija priekšsēdis J. Ranka un protokolēja ELJAs Anglijas nodaļas pārstāvis V. Grunts, piedalījās A. Abakuks (LNPL), A. Lazdiņš (DVF), J. Andrups (LBL), T. Zariņš (atsevišķā privāto fonda atbalstītāju grupa) un sociāldemokratu pārstāvis J. Pētersons, bet ieradušies nebija Baznīcas pārvaldes, Latviešu katoļu biedrības un Latviešu zemnieku savienības pārstāvji.

Sēdes vadītājs J. Ranka informēja, ka fonda ideja radusies spontāni lielajā latviešu tautas intereșu apdraudējuma brīdī un tikpat spontāni bez iepriekšēja aicinājuma ienākuši pirmie ziedojumi. Fondā uz sēdes brīdi jau bija 36 mārc. J. Ranka arī informēja par LNPL pretsoļiem Latvijas zelta atsavināšanas lietā. Šie pretsoļi jau devuši panākumus, ienākušas atbildes no britu valsts iestādēm un parlamenta locekļiem, iegūti britu sabiedrībā dedzīgi Baltijas valstu intereșu aizstāvji. Visi pretsoļi izplānoti trīs pakāpēs: 1) iesniegums visiem britu parlamenta locekļiem; 2) starptautiski atzīta jurista atzinums; 3) protesta demonstrācija, kad jautājums par Baltijas valstu zeltu nāks apspriešanā parlamentā. Visas šīs akcijas prasīs ievērojamus līdzekļus, jo jāalgo britu juristi iesnieguma sagatavošanai, tāpat prāvi ir pasta izdevumi daudzu simtu iesniegumu izsūtīšanai.

Sēdes dalībnieki bija ieskatos, ka būtu sagaidāms atbalsts ar līdzekļiem arī no citu zemju latviešiem, jo pretsoļi Latvijas valsts vērtību izsaimniekošanai ir visu latviešu kopīga lieta. Tāpat cerams, ka Latvijas brīvības fondam radīsies atbalstītāji un nodaļas citās zemēs.

Fonda vienīgais uzdevums ir sagādāt līdzekļus darbam Latvijas neatkarības atgūšanai un Latvijas tiesību aizstāvēšanai. Šādu līdzekļu trūkums sevišķi sajūtams kritiskos brīžos kā pašreiz, kad jāpaveic plašākas nacionālpolitiskas akcijas. Latvijas brīvības fonds nav kāda jauna organizācija vai virsbūve, bet radies spontāni trimdinieku aicinājumu un atsaucības rezultātā. Ikviena organizācija, grupa un atsevišķi latvieši, kas atbalsta fondu un veic tā noteikumu 2. punktā minētos uzdevumus, var pretendēt uz atbalstu ar līdzekļiem šī darba veikšanai. Iesniegumi virzāmi uz LNPL.

Sēde izraudzīja fonda sekretāriātu, kuŗa uzdevums rūpēties par technisko darba veikšanu un darbības noteikumu īstenošanu. Tajā darbosies priekšsēdis J. Ranka, sekretārs J. Pētersons, līdzekļu pārzinis A. Lazdiņš un loceklis T. Zariņš. Sekretāriāta vicepriekšsēža amatā klātesošie vēlējās A. Abakuku, kas līdz nākošā gada pavasarim darba apstākļu dēļ tomēr nekādu amatu nevar uzņemties, kādēļ šo vietu pagaidām atstāja vakantu.

Fonda aicinājumā iemaksāt ziedojumus tā darbībai cita vidū teikts: „Lai mūsu neapšaubāmi taisnīgo viedokli apgaismotu, vajadzīgi televīzijas raidījumi, raksti lielajos laikrakstos, starptautiski pazīstama tieslietu speciālista dokumentācija, protesta sanāksmju organizēšana, materiālu izsūtīšana tūkstošos vēstuļu u.t.t. — Uz kaut cik labvēlīgu atrisinājumu no britu valdības puses varam gaidīt tikai tad, ja mūsu viedoklis būs pietiekami plaši atbalsojies un grauzīs sirdsapziņu. Notikumi attīstās tādā virzienā. Aprindās, kuŗās vēl februārī bija vēsa vienaldzība, šodien ir mums jau daudz draugu, pat dedzīgu līdzcīnītāju. Bet sāktais darbs ir jāturpina, un negaidīsim, lai to dara kāds cits. Lielāko vajadzīgo līdzekļu un aktīvitātes daļa ir jādod mums, britu salās dzīvojošajai latviešu saimei. Tad arī mūsu brāļu un māsu aktīvitāte citās zemēs būs rosīga."

Ziedojumi adresējami: Latvijas brīvības fondam, 72 Queensborough Terrace, London, W. 2, Great-Britain. A. V.

Miris jaunatnes audzinātājs un zinātnieks

Nedziedināma nieru iekaisuma pieveikts, Mineapolē 24. aprīlī miris latviešu sabiedrībā mazāk pazīstamais zinātnieks Pēteris Auziņš. Viņš bija dzimis 1910. gada 31. martā Vidzemē, Stalbes pagastā, beidzis ģimnaziju Cēsīs un Latvijas universitāti ar matēmatisko zinātņu maģistra gradu. Kā izcili apdāvinātam matēmatiķim viņam piedāvāja iespēju palikt pie augstskolas sagatavoties zinātniskai karjērai, bet viņš to noraidīja, vēlēdamies, paša vārdiem runājot, kopt dzīvības koku, t.i. kļūt par skolotāju un latviešu jaunatnes audzinātāju ģimnazijās. Šim darbam, mācot matēmatiku, fiziku un ķīmiju, P. Auziņš veltīja 16 gadu — 11 Latvijā, strādādams līdz kaŗa sākumam Liepājā, tad īsāku laiku skolotāju institūtā un arī par asistentu lauksaimniecības akadēmijā Jelgavā, bet pēc kaŗa gaitām Latviešu leģionā un gūstā viņš iemīļoto skolas darbu turpināja vēl 5 gadus Lībekas un Neištates ģimnazijā Vācijā. Tā P. Auziņam sakrājies it prāvs pulks bijušo audzēkņu, kas tagad izklīdināti pa visu pasauli. To vidū ir arī ļoti pazīstami vārdi mūsu trimdas kultūras dzīvē. Tie P. Auziņu atceras kā savdabīgu un stingru audzinātāju, kas no audzēkņiem prasījis ne tikai nopietnu darbu mācītajos priekšmetos, bet arī krietnu, godīgu morālisko stāju, mēģinot tos atmodināt kristīgi-reliģiskai dzīvei.

Pēc ieceļošanas ASV P. Auziņš iztiku sāka pelnīt ar fizisku darbu, vairākus gadus nostrādājot par apkopēju Manhatenas katoļu kolledžā, kamēr 1955. gadā radās izdevība iestāties pētniecības darbā Minesotas universitātē. Šim darbam viņš nodevās ar lielu nopietnību un dedzību, lai kaut cik aizmirstos kaŗa radītā traģiskā dzīves situācija — nošķirtība no ģimenes, sievas un kaŗa pēdējās dienās piedzimušās meitas, paša acīm neredzētas, kuŗas krievu straujā iebrukuma laikā Austrumvācijā bija aizsūtītas atpakaļ uz dzimteni. Tā 12 gadu P. Auziņš veltīja pētniecībai, iegūstot starptautisku ievērību. Savā speciālitātē — elektronu spinu rezonances fainomena noskaidrošanā magnēzija oksīda kristallos — viņam ir 17 publikāciju (3 vēl sgatavošanā). Par viņa pētījumiem nolasīti referāti zinātniskos kongresos Parīzē, Londonā, Kairo, Jeruzalemē, Tokio, Jaunzēlandē un neskaitāmās vietās ASV

Pēteŗa Auziņa nāve ar cieņu pieminēta sēru aktā Minesotas universitātē. Šīs universitātes fizikālās ķīmijas fakultāte vēlas dibināt Auziņa piemiņas stipendiju. Ja kāds šo rindiņu lasītājs vēlētos piedalīties šīs stipendijas radīšanā, lūgums sazināties ar prof. Vercu (John E. Wertz) — University of Minnesota, School of Chemistry, Minn. 55414 U.S.A. vai arī rakstīt uz to pašu adresi Fricim Dravniekam. F. D.

Latviešu demonstrantu grupa pie Anglijas sūtniecības Rietumvācijas galvaspilsētā Bonnā (skat. rakstu mūsu laikraksta iepriekšējā numurā).

DETROITA

● Vietējais latviešu koris dir. R. Zuikas vadībā 7. maijā Sv. Pāvila draudzes dievkalpojumā pieminēja diriģentu Pēteri Banderu, kopš kuŗa nāves 2. maijā pagāja 5 gadi, nodziedot viņa komponēto „Lūgšanu" un J. Neandera „Teici to Kungu". Dzimtenē P. Banders bija pazīstams kā 4. Valmieras kājnieku pulka kapelmeistars, piedaloties Rīgas radiofona programmā un dārzu koncertos, bet trimdā vadīja kori un bija virsdiriģents dziesmu svētkos. Pēc dievkalpojuma koristi un dziesmu draugi pulcējās īpašā sanāksmē, lai domās kavētos pie apklusušā diriģenta un apņemtos turpināt viņa iesākto darbu.

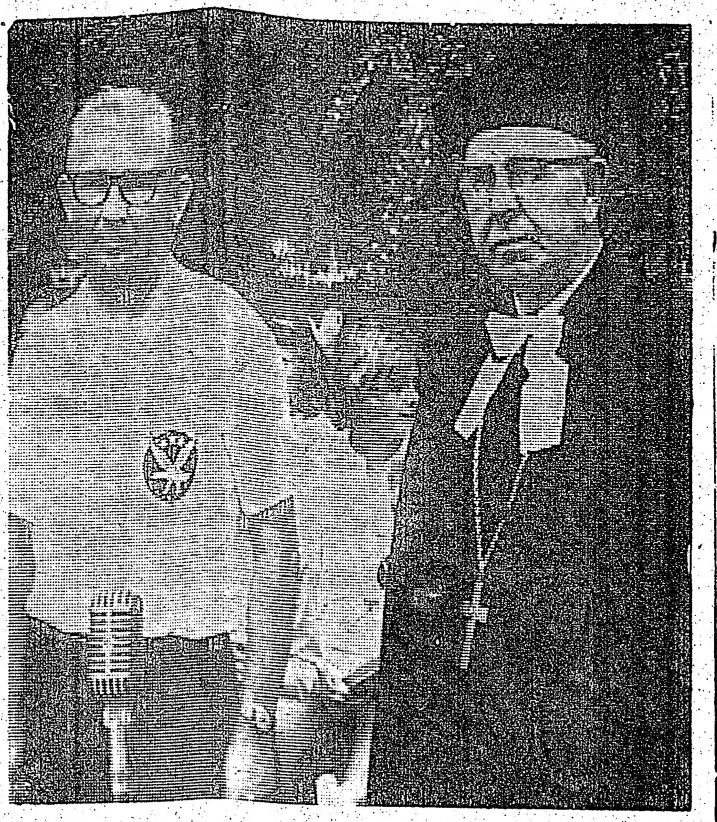

Māc. G. Kness-Knezinskis un Ziemeļkalifornijas DV apvienības goda priekšnieks T. Šīlis vandzēnu nometnes atklāšanas laikā.

Kalpojums Dievam un tēvzemei

MĀCĪTĀJA G. KNESA-KNEZINSKA 40 AMATA GADI

Mācītājam un jaunatnes audzinātājam G. Knesam-Knezinskim 29. maijā piepildās 40 darba gadi, kas nokalpoti Dievam un tēvzemei, gan tās skaistajos brīvības gados, gan posta dienās un trimdas gaitās.

Pēc kandidāta gada nokalpošanas Latgales prāvesta iecirknī, biskaps K. Irbe viņu 1927. gada 29. maijā Trīsvienības baznīcā Rīgā ordinēja par mācītāju. Līdztekus garīdznieka pienākumiem viņa sevišķa interese arvien bijusi veltīta jaunatnes audzināšanai un sabiedriskajam darbam nacionālajās organizācijās. Latvijā viņš 15 gadu aizvadīja, aprūpējot 7000 locekļu lielo Alūksnes draudzi, pildot garnizona mācītāja pienākumus, darbojoties aizsargu organizācijā un strādājot par ticības mācības skolotāju vidusskolās.

Pēc ordinēšanas par mācītāju Knesa-Knezinska pirmais darba lauks gan bija Latgales luterāņu mazās draudzes Kārsavā, Baltinavā, Tilžā un Strūžānos. Kādu laiku viņam iznāca aprūpēt arī Balvu un Viļakas draudzes, jo pastāvēja liels mācītāju trūkums. Latgalē pavadītos gadus G. Kness-Knezinskis atceras ar sevišķu patiku, jo tur, strādājot arī Malnavas lauksaimniecības vidusskolā par ētikas un ticības mācības skolotāju, viņam radās pirmā ciešā saskare ar tā laika tēvzemes mīlestības un ideālisma apgaroto skolu jaunatni, kas jaunās valsts uzbūvē visur aizrautīgi pielika arī savas rokas un sirdis. „Dibināja skolas, rīkoja sanāksmes, cēla saiešanas namus un baznīcas," stāsta G. Kness-Knezinskis. Toreiz Latgalē luterāņu draudzes vēl bija neizveidotas. Tā dažreiz iznāca veikt gandrīz vai misionāra darbu... Lai nokļūtu dievkalpojumu vietās un iesaistītu draudzēs izklaidus dzīvojošos luterāņus, kājām vai zirgu pajūgā nācās pārvarēt lielus attālumus pa toreiz vēl neizveidotajiem lauku ceļiem. Liela bija arī garīgā piepūle, meklējot ceļus un veidus, kā draudzes saliedēt, pacelt garīgo rosmi un materiāli nostiprināt."

Pēc pirmā intensīvā darba posma Baznīcas virsvaldē māc. G. Knesu-Knezinski sūtīja uz Vāciju iepazīties ar kristīgās jaunatnes organizātorisko darbu un veidiem, kā jaunatni iesaistīt aktīvā draudzes dzīvē. „No Vācijas atgriezos ar jaunu pieredzi, domām un idejām, kuŗas vēlāk ļoti noderēja, vadot lielo Alūksnes draudzi," turpina G. Kness-Knezinskis. Līdztekus Dieva vārda sludināšanai, pirmais darbs Alūksnē man bija izveidot svētdienas skolu draudzes bērniem, pulcināt jaunatni Bībeles vielas izskaidrošanai, izveidot kristīgās jaunatnes pulciņus jaunu draudzes darbinieku izaudzināšanai. Tā pie draudzes radās jaunatnes koris un pūtēju orķestris. Darbojās dāmu komiteja ar vairākām nozarēm un atsevišķa iekšmisijas biedrība. Tā vadot Alūksnes draudzi, veicot garnizona mācītāja pienākumus un intensīvi strādājot ar jaunatni, aizritējuši mana mūža skaistākie un svētīgākie darba gadi. Trimdas ceļi sākumā bija grūti, bet arī tie bijuši svētības pilni, jo vienmēr radās iespēja kalpot Dievam un latviešu tautai pēc labākās sirdsapziņas."

Vācijas DP nometņu laikā māc. G. Kness-Knezinskis pēc darbības Lērtes un Braunšveigas nometnē saistījās Pasaules luterāņu federācijas dienestā par svētdienas skolu un jaunatnes darba vadītāju, bija arī Imbshauzenas studiju centra svētdienas skolu skolotāju un draudžu darbinieku kursu vadītājs. 1950. gada rudenī viņš ar ģimeni ieceļoja ASV un apmetās Norsfildā, pēc tam pārcēlās uz Kaliforniju, kur nu jau 16 gadu ir Oklendas latviešu draudzes mācītājs un vairāk nekā 10 gadu vada Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības papildskolu, kuŗa ir vienīgā latviešu skola Sanfrancisko rajonā. Viņš aktīvi darbojas arī Ziemeļkalifornijas jaunatnes audzināšanas padomē katru gadu vada reliģisko audzināšanu bērnu un jauniešu vasaras nometnēs un veic vietējās DV apvienības garīgās audzināšanas nozares vadītāja pienākumus, būdams arvien atsaucīgs jaunu audzināšanas pasākumu īstenošanā un palīdzot arī vanadzēnu idejas iedzīvināšanā.

Māc. G. Kness-Knezinskis ieskata, ka draudžu nākotnes nodrošināšanai mācītājiem vairāk jāpievēršas jaunatnes audzināšanai un draudžu iekšmisijas darbam. Pirms vairākiem gadiem viņa Oklandes draudzē sāktā Bībeles lekciju serija pēc Beteles parauga, kas notiek regulāri katru nedēļu, guvusi piekrišanu un ienesusi garīgu možumu draudzes dzīvē. Viņa ieskats ir, ka latviešu draudzes nereti par daudz ievirzās laicīgo organizāciju darbības sektorā un pārāk aizrāvušās ar materiālās puses nodrošināšanu, aizmirstot skolas un latviešu valodas iemācīšanu bērniem, bez kuŗas mūsu draudzes nevarēs pastāvēt. T. Šīlis

10.000 talku stundu

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Salas baznīcas iesvētīšana paredzēta 10. jūnijā, piedaloties archibīskapam A. Lūsim, prāvestiem K. Birzniekam un A. Veinbergam un ASV austrumapgabala mācītājiem. Iesvētīšanas dievkalpojumu kuplinās Longailendas koris R. Baloža vadībā un soliste Ludmilla Sepe-Eše.

Doma par pašu dievnama vajadzību Longailendā radās 1961. gada 10. janvārī, kad rajonu pārstāvji pirmo reizi kopīgā sanāksmē sprieda par šāda īpašuma vēlamību, bet 13. martā jau pieņēma lēmumu to iegādāties un gādāt līdzekļus. Izdarītajā aptaujā draudzes locekļi atbalstīja projektu, solot vairāk nekā 30.000 dolaru sākuma kapitālam.

Piecdesmitajos gados Longailendas rajons bija sadalījies trīs daļās. Beišoras rajons aptvēra arī Babilonu un Brentvudu, Frīporta un Hempstete bija vienā rajonā, bet atsevišķa kopa pastāvēja Portvašingtonā. Skolas darbojās Frīportā un Beišorā, bet telpas bieži nācās izlūgties no amerikāņu draudzēm — no gadījuma uz gadījumu.

Par piemērotu apbūves gabalu iecerētajam īpašumam atzina B. Braunstīna 500 akru lielu īpašumu, no kuŗa draudze vēlējās iegdāties ap 10 akru par apm. 20.000 dol. Apbūves gabala iegādē tomēr radās grūtības, jo īpašnieks vēlējās pārdot visu gabalu.. Tikai 1964. gadā General Builders to nopirka. Tā paša gada 3. februārī draudze saņēma kā dāvinājumu 7 akrus zemes un jau 8. februārī uzsāka aptīrīšanas un meža izciršanas darbus, bet rudenī jau bija paveikta pamatu liešana dievnamam.

Pirmais dievkalpojums notika pie eglītes mežā 1965. gada 2. janvārī, bet 16. maijā iesvētīts pamatakmens. Pirmais dievkalpojums jaunās baznīcas telpās notika pērnā gada 11. septembrī, sekoja bērnu svētki. Nedēļu vēlāk darbu uzsāka skola. Rajons ir apvienojies vienā novadā ar centru jaunajā baznīcā.

Baznīcas, skolas un mācītāja dzīvojamās telpas veido burta L veida būvi. Baznīcā ap 240 sēdvietu, bez tam luktas ar apmēram 30 vietām. Tur novietotas arī ērģeles un vieta korim. Skolas galā ir sešas klašu telpas, no tām četrām ir izņemamas sienas, lai varētu pievienot baznīcas telpai. Sešas citas klases atrodas stāvu zemāk, kur iekārtots arī divistabu dzīvoklis mācītājam un apkopējam. Tur ir arī sarīkojumu telpa ar skatuvi un garderobi.

Kur vēl pirms trim gadiem bija krūmāji un koki, tagad paceļas baznīca ar asfaltētu auto novietošanas laukumu, zālājiem, koptiem kokiem un puķēm. Būvdarbi pa lielākai daļai veikti talku kārtībā, jo Longailenda ir būvnieku rajons. Darbos piedalījušies 224 talcinieki, pie kam lielākais nostrādāto stundu skaits vienam talciniekam ir 592, bet kopā patērētas 10.000 talku stundas. No atsevišķajiem ziedotājiem, sarīkojumiem vai draudzes budžeta piešķīrumiem ieņemti 91487,10 dolaru. Baznīcas un skolas pašreizējā vērtība ir 170.000 dol. Elektroniskās ērģeles maksājušas 10.200 dol. un būvētas Elkhartā, Indianā, bet soli nākuši no Tenesijas par 3495 dol. Visvairāk līdzekļu tomēr ziedojuši paši Longailendas draudzes locekļi.

Longailendas novada vecākais ir A. Trautmanis, kas arī bija īpašuma izbūves komitejas priekšsēdis. Galvenie baznīcas nobeiguma darbi veikti A. Bužermaņa vadībā, kas ir īpašuma pārvaldes priekšnieks.

Jaunajā īpašumā jau notikuši vairāki koncerti un citi kultūras sarīkojumi. Ar īpašuma iesvētīšanu, domājams, sarīkojumu skaits pieaugs, jo longailendieši jau plāno nākamos koncertus un izstādes. Reizē ar to Ņujorkas draudzei izveidojušies divi sarīkojumu centri: viens Jonkeros un otrs Salā. Pašu dievnama iegāde veicina arī dievkalpojumu apmeklēšanu un lielākus ienākumus, kā liecina Jonkeros gūtā pieredze. V. I.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ČIKAGA

● DV apvienības rīkoto Kurzemes cietokšņa atceres vakaru ievadīja māc. I. Kalniņa svētbrīdis un apvienības pr-ka U. Vītola cildinājums kaŗavīriem. Uzrunu teica arī plkv. R. Poruks, pakavēdamies pie cīņām Kurzemes cietoksnī. DV Grand Rapidu apvienības teātŗa ansamblis izrādīja īslugu „Dzīve iet tālāk", kuŗu sarakstījis Indulis Poruks, kas Kurzemes cīņās zaudējis acu gaismu. Nobeigumā klātesošie godināja Kurzemes cīņu dalībniekus — kapt. Grigali, kas izcietis spaidu darbus Sibirijā un ieradies pie dēla Čikagā, un ltn. Pogenbergu, kas, pēc kaŗa bēgdams, izkļuvis brīvībā. Čikagā dzīvo arī trešais Kurzemes cīņu dalībnieks — plkv. E. Ozoliņš, kas slimības dēļ sarīkojumā nebija ieradies.

● Vietējā jaunatnes pulciņa gada sapulcē izraudzītā valde pienākumus sadalījusi šādi: pr-dis E. Ķezbers, viņa vietnieks B. Boriss, sekretāre A. Vilciņa, kasieris A. Bokalders, biedrzine M. Galeniece, valdes locekle D. Jauntirāne un ALJAs sakarniece M. Plūme; revīzijas komisijā darbosies J. Plūme, G. Cibulis un F. Šteinhards. Pulciņš apņēmies rīkot vismaz vienu sarīkojumu katru mēnesi, lai piesaistītu jaunus biedrus, noorganizēt ALJAs kongresu no 23. — 25. novembrim Čikagā un organizēt tikšanos ar citiem jaunatnes pulciņiem ASV vidienē, rīkojot kopīgas nodarbības. Pirmā šāda veida tikšanās iecerēta ar Kalamazū jaunatnes pulciņu.

VAŠINGTONA

● Vašingtonas latviešu biedrība sazinā ar pārējām organizācijām un draudzēm 18. jūnijā plkst. 12.30 dienā Shoreham viesnīcā (2500 Calvert St., N. W.) rīko godinājuma brokastis Latvijas sūtniecības vadītājam prof. Dr. A. Spekkem, sakarā ar viņa 80. dzimšanas dienu. Jubilāram domāts pasniegt Vašingtonas latviešu sabiedrības velti. Dalības maksa 7 dol. no personas. Interesenti aicināti pieteikties vēlākais līdz 1. jūnijam, iesūtot samaksu uz Z. Lēvenšteina vārda, pie biedrības priekšnieka Z. Lēvenšteina (20 Crest Park Court, Silver Spring, Md. 20903, tālr. 301-HE9-1246) vai valdes locekļa B. Albata (Shoreham Bldg., 806 15th St., N. W., Room 913, tālr. 202-DI7-8064, Washington, D. C. 20005). Abi sniedz arī tuvāku informāciju.

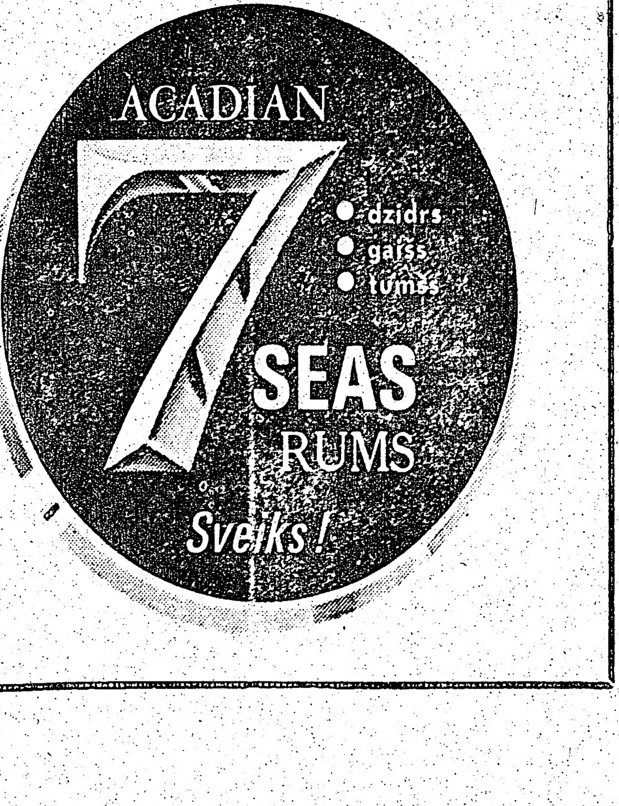

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTĪ ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPERCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Danforth — Broadview: 7 istabu dubultķieģeļu māja, moderna apkure, garāža. Cena $19.000,-, iemaksa $3.000,-.

Yonge — Melrose: 6 istabu dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, garāža. Cena $21.500,-.

Bloor — Hallam: 8 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, garāža. Cena $22.500,-, iemaksa $2.900,-.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Mūsu mīļais filistrs

Jānis Jūlijs Kalniņš

dzimis 1897. gadā 1. augustā Lubejas pagastā,
miris 1967. gadā 16. maijā Bathurstā, Austrālijā.

Ja kādu brāli vest uz kapu klusu
Paticis nāves eņģelim . . .

KORPORĀCIJA LATVIA

ērkšķi un Lauri

motto: uz priekšu tik! uz priekšu.

kad? Es džindžervillē sāku tos amerikas labumus baudīt tad! mantkārības velns man uzsēdās uz kakla un mudināja strādāt stundas un virsstundas lūdzu!

mans kaimiņš kas? bija profesionāls bezdarbnieks un to! tik! vien gudroja kā? bezdarbnieka pabalstu stiept garumā — vēroja mani un nevarēja saprast kāpēc? es tā! plosos: vai? Es gribot zārka spilvenu ar dolaru zīmēm Polsterēt.

slinķa izsmiekls man toreiz ausis nekutināja jo. Es gribēju tikt iekšā augstajā dzīves standartā un izbūvēt aizmājas pagalmā peldbaseinu kur? mana Ārējā Īstenība varētu ikdienas plunčāties un bija vēl arī citas iekāres kuras? apklusināt varēja tikai dolari un dolari un vēlreiz dolari Lūdzu!

ap to laiku MAZPUTNIŅAM bija vajadzīgs jauns redaktors un mana Iekšējā Īstenība tā! kā? drusku sakustējās un sestais prāts man ieteica mānīties tai redaktora krēslā iekšā jo. kā? Redaktors Es varēšot izvirzīties par jaunās paaudzītes skolotāju un bērniņiem iemācīt Brīvo Interpunkciju bet. Es šo izdevību ar vēsu prātu palaidu garām jo. mantkārības velns čukstēja pie auss ka. no Mazputniņa Es neviena dolara nedabūšot un tas! žurnāls drīz nobeigšoties aiz lasītāju trūkuma kā? teikt — dabīgā Nāvē.

vai? nav dzirdēts kā? iekrīt tie kas? velna čukstēšanai Tic.

vēlāk jānožēlo Lūdzu!

un Es nu esmu viens no tiem kas? nožēlo jo. tagad izrādās ka. palaista garām reta izdevība lauru vainagu gūt. Mazputniņam jau 100 burtnīcas iznākušas un Goppera fonda godalga rokā un tagadējam redaktoram dr. laimonim Streipam kas? iesēdās tai krēslā ko? Es biju nosmādējis kā nevērtīgu nu gods un Slava.

un kas? man Lūdzu!

reumatisms tai plecā kur? agrāk sēdēja Mantkārības velns.

un pēc trakajām dolaru medībām tāds! kā? skumīgs Prāts. dzīves standarts man gan ir augsts bet. tas! peldbaseins ziemu aizsalst un mana Iekšējā Īstenība cieš jo. slavas Nekādas.

lai slavas trūkumu kaut cik? mazinātu — Es devos pie Mazputniņa redaktora piedāvāties vai? tam! nevajaga tāda! palīga kas? ar savu brīvo stilu un Brīvo Interpunkciju var bērnus ieinteresēt uz aizrautīgu lasīšanu un tādā! veidā dubultot vai! trīskāršot žurnāla pasūtinātāju skaitu. Es arī skaidri pateicu ka. algas neprasu un tāpat kā? visi citi redakcijas locekļi sākot ar pašu Lielo un beidzot pasūtāmo Puiku — strādāšu bez jebkādas? atlīdzības un esmu gatavs pat drusku piemaksāt jo. mani interesē literāri panākumi un Slava.

redaktors tas! dr. Mazputniņš likās pagodināts sakarā ar manu ierašanos bet. pakalpot viņš nevarēja tāpēc! ka redakcijā ne bija brīvas nevienas tādas! vietas kas? man būtu piemērota jo. Es biju ieradies ar Nokavēšanos — kādus? deviņus vai? desmit gadus par vēlu un tomēr redaktors man apsolīja laist ziņu ar Gaisa pastu vai? telegrammu kad? redakcijā kāds? krēsls būšot Brīvs.

tas gan bija tā! kā? mierinājums bet. man ar to! nepietika jo. Es neesmu tāds! cilvēks kas? spēj gaidīt un čakstināties kā prusaks pa sīpolu Mizām. man tāda daba: ja jāskrien dolaram pakaļ tad! stundas un virsstundas un ja jāķer slava tad! ar pilnu sparu uz Priekšu.

kā atgriezos no čikagas tā! tūliņ uzrakstīju brīvā stilā un Brīvā Interpunkcijā:

kad? dzīves orite kratās
tad! turies raukās
lai!
kaut
vai?
ūzas plīst —

šo un vēl kādus? citus filozofiski pozitīva gara izpaudumus Es taisījos nolasīt sanfrancisko dziesmu svētku viesiem kuriem? būs interese par jaunāko latviešu literātūru un kas? pulcēsies Rakstnieku parādes telpās un Es tur cerēju popularitāti drīzāk iegūt nekā Mazputniņa redakcijas Krēslā. lauri man likās jau tuvu jo. Es vēl nezināju kādus? šķēršļus ceļā liks sanfrancisko dziesmu svētku rīcības Komiteja.

kad? Es tiem rakstnieku parādes Rīkotājiem lūdzu lai rezervē man kādu? pusstundu vai? stundu laika lai! Es varētu kārīgi reprezentēties tad! saņēmu ļoti sirsnīgu paskaidrojumu ka. rakstnieku Parādē pēc lauriem sniegties varēšot tikai tādi! Mūzas kalpi kam? pēdējo divu gadu laikā iznākusi kāda? jauna grāmata Lūdzu!

tā! kā? man nav vēl nevienas grāmatas tad! dūša saplaka kā? izpīpēts tabakas maks bet. ne pārāk ilgi jo. Es itin drīz atcerējos drošsirdīgā kareivja Šveika dzīves gudrību: kārtīgs karavīrs vai? kā? mūsu leģionāri teiktu — kanaks nerunā par atkāpšanos bet. ja situācija to prasa tad! pagriežas simt astoņdesmit gradu leņķī un soļo atkal uz priekšu tik! uz priekšu Lūdzu!

vai? tas! nav vērtīgs Padoms. kā? Zelts.

un man ļoti noderīgs.

simt astoņdesmit gradu leņķī un uz priekšu — teiksim: vai? sanfrancisko tautiešiem vien dziesmu Svētki un rakstnieku parāde Lūdzu! pēc gada būs klīvlendā un ja klīvlendieši arī izliktu Mākslas kalpiem kādus? sijāšanas slazdus tad! pret tādu! kā? sacīt — skrīniņu varu nodrošināties ar Jaunu Grāmatu. virsraksts man jau zināms:

puscelā starp elli un Debesīm.

tā! tad! uz priekšu tik! uz Priekšu.

par laika trūkumu nav ko? raizēties.

nākamais gads ir garais gads jo. februārim 29 dienas Lūdzu!

jānis Briesmīgais III

Ceļš uz Dieva aptieku

Tā pēc izlasīšanas gribētos apzīmēt Doras Švīkules grāmatu „Veselīgākās zāļu tējas", kas pag. gadā piedzīvojusi 6. izdevumu apgādā Augsna Diseldorfā, Vācijā.

Šī grāmata nav par dzeju un dzejniekiem, bet tomēr veltīta kā dzejniekiem, tā citiem mūsu kultūras darbiniekiem un visiem tautiešiem, lai tie pasargātu savu lielāko kapitālu — veselību un nekristu gados pārāk jauni „nāves apkampienos". Dora Švīkule ir autoritāte savā speciālitātē, jo visu garo mūžu veltījusi ārstniecības augu problēmām, veselīgu ēdienu pētījumiem un vispār zinātnei, kura nodarbojas ar cilvēka veselību un mūža garumu, pētījot arī, kā to sasniegt. Jau Latvijas neatkarības laikā D. Švīkules raksti par tautas veselību parādījušies daudzos preses izdevumos, pēc tam lasīti arī trimdas presē. Viņai savā laikā iznākušas 13 grāmatas, to vidū „Bīstamais vecums un dzimumhormonu nozīme", „Kas jāēd, lai nodrošinātu veselību", „Artišoks kā atjaunotājs līdzeklis", 210 zaļbarības receptes", „Virtuves mākas racionālizācija" u. c. Tagad dzīvodama Šveicē, autore sarakstījusi 12 jaunu grāmatu, kas vēl atrodas manuskriptā, piemēram — „Visvecākie dabas dziednieciskie padomi", „Gatavosim vairāk savvaļas augu ēdienus", „Vai iespējams mūžu pagarināt", Veselīgāk ēdot, ilgāk saglabāsi veselību" u. c.

Ar pašas dzīvi viņa atbild uz visiem veselības jautājumiem, jo pārsniegusi jau 80 gadu vecumu, bet joprojām ir garīgi un fiziski tik moža, ka varam tikai apbrīnot un ticēt „viņas skolai".

Dora Švīkule aicina mūs biežāk iegriezties Dieva aptiekā, jo tajā ir dabas bagātības, kuras Ķīnas vai Ceilonas tējas vietā dzēra mūsu vecmāmiņas, dažādas zāļu tējas, kas cilvēkam stiprina veselību. Grāmatas priekšvārdā autore raksta: „Ja sasaldēšanās, vēdera aizcietējuma un pēkšņas saindēšanās gadījumos ar alkoholu, pēc smagu un nepienērotu ēdienu baudīšanas vai nikotīna lielākas uzņemšanas tūlīt lietotu attiecīgas zāļu tējas, liels ļaunums nenotiktu. Jau tagad biologi un ārsti veltījot arvien vairāk uzmanības ārstniecības augiem.

Autore sniedz plašu dziedniecības augu „vēsturi" un noskaidro to dziednieciskās spējas. Viņas atzinums: „Galvenās ārstniecības augu īpašības ir tās, ka tie tīra asinis, šķīdina organismā nosēdvielas, ierosina gremošanas un citu organu darbību, pastiprina vielu maiņu, dezinficē, ierosina, apmierina, rada ēstgribu un veicina lielāku barības vielu uzsūkšanos, dzen sviedrus, urīnu, savelk, atslābē u. t. t." Citā vietā: „No minerālvielām augos visbiežāk sastopams nātrons, kālijs, kaļķis, magnēzijs, kramskābe, broms, dzelzs, mangāns, sicilijs, sērs, fosforskābe, chlors, jods un salpēterskābie sāļi. Zāļu tējas svarīgi lietot rudeņos un pavasaros, kad organisms prasa „iztīrīšanu", tāpat kā automašīnai jātīra motors. Augos vēl slēpjas daudz nezināmu brīnumu, un biopētnieki atklājuši, ka augi satur hormonus, kuri svarīgi cilvēka dzīvībai un veselībai. Tādēļ autore popularizē lietot vairāk zāļu tēju un iegriezties biežāk „paša Dieva doto zāļu aptiekā".

Dora Švīkule tomēr nenoliedz vajadzību arī pēc pārbaudītiem farmaceitiskiem medikamentiem akūtu slimību gadījumos, tāpat ieteic visiem biežāk apmeklēt ārstu, lai zinātu, kā funkcionē organisms. Visvairāk autore noraizējusies par tautiešu mazo pretestības spēju pret slimībām, „jo dažādu vēžu, sirds, kuņģa, un aknu slimnieku skaits ir ļoti liels, bet trieka pļauj cilvēkus pašos labākajos gados kā siena laikā; tā aiziet viens sabiedriskais darbinieks pēc otra tieši 40 — 50 gados, kad cilvēks īsti ieguvis objektīvitāti un pareizu dzīves un pasaules uztveri."

Vairāk domādama par Latvijas apstākļiem, autore grāmatā veltījusi arī nodaļas veselības augu audzēšanai, savākšanai un uzglabāšanai. Mums atrodoties svešās zemēs, visu nebūs iespējams ievērot, tomēr grāmata sniedz lielisku ieskatu jautājumā, ko dod vērtīgās veselības tējas.

Grāmata glīti izdota ar beigās pievienotu augu sarakstu latviešu un latīņu valodā, minētas arī slimības un kādas „zālītes" palīdz sasirgušajiem. To izskatot katrs var viegli atrast vajadzīgo slimību un tēju pret to. Jāvēlas, lai šī grāmata nestu tautiešiem svētību un palīdzētu saglabāt veselību.

O. Akmentiņš

Jaunākās gramatas

A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
K. Hamsuns — Zem rudens zvaigznēm, rom.	$3.50
V. Pelēcis — Malenieša pasaule, stāsti	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Slinķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, atmiņas	$4.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
A. Ivaska — Ezera kristības, dzejoļi	$3.60
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

BIRUTA SENKĒVIČA

Visi gaida Jāņu dienu

JĀŅU TĒLOJUMS AR DZIESMĀM UN DEJĀM 3 AINĀS

(Nobeigums)

Meitas:

Es pievīlu tautu dēlu
Pašā Jāņu vakarā:
Sviedu baltu akmentiņu,
Saku — siera gabaliņš.

Puiši:

Saderami, saderami,
Viņas puses dziedātājas!

Meitas:

Dziesmu dēļ, labi ļaudis,
Ilgi dusmu neturiet!
Dziesmu dziedu, kāda bija,
Ne tā manis darināta.

Kāda meita (paķer puisi aiz elkoņa un rauj dejot):

Dziediet meitas,
dziediet puiši,
Mēs ar Jāni dancosim;
Jānītim samta bikses,
Man sidraba lindraciņi.

(Visi stājas pāros un dziedot dejo „Saules deju"):

Sidrabiņa gailīts dzied
Dzintariņa kalniņā,
Lai celāsi Dieva dēli,
Saules meitu lūkotiesi.

Spoža saule grozījās
Pret zilām debesīm;
Tā grozās mans prātiņš
Ar tautieti dancojot.

Es tās savas avetiņas
Agri dzinu ganībās;
Lai redzēju ganīdama,
Kā saulīte rotājas.

Apkārt kalnu saule tek
Garu dienu zinādama:
Garu ceļu es tecēju,
Labu ļaužu meklēdama.

Sila bites sanēdamas
Nesa saldu medutiņu;
Saule gaismu tecēdama,
Vērpa tīru sudrabiņu.

Saule pina vainadziņu
Vītolā sēdēdama;
Dieva dēli danci veda
Uz pelēka akmentiņa.

Met, Dieviņ, zelta krustu
Par to savu istabiņu,
Saules meita riņķi grieza,
Vērpa tīru sudrabiņu.

Man māmiņa rotu liedza
Jāņu dienas vakarā;
Ir saulīte rotājas
Jāņu dienas rītiņā.

Jāņu rītu saule lēca
Meža galus pušķodama;
Tā māmiņa man pušķoja
Tautiņās vadīdama.

Nedejotāji (dejai beidzoties dzied):

Visi ziedi izziedēja,
Papardīte neziedēja,
Tā ziedēja Jāņu nakti
Sidrabiņa ziediņiem.

Jauni puiši, jaunas meitas,
Jāņu nakti negulieti!
Tad rītā redzēsieti,
Kā saulīte rotājas:
Brīžiem zila, brīžiem zaļa,
Brīžiem tīra sudrabiņa.

Kāds no ciema ļaudīm:

Paldies man šai vietai:
Deva ēst, deva dzert;
Ja dzīvošu, nenomiršu,
Vēl atnākšu citu gadu!

Visi dzied:

Paldies saku Jāņa tēvam:
Par to saldu alutiņu.
Lai tam auga divas vārpas
Viena stiebra galiņā.

Dod, Dieviņi, māmiņai,
Ilgu mūžu nodzīvot,
Zeltu nest rociņās,
Mīt sudrabu kājiņām.

Vecāmāte:

Nes, māsiņ, vaska sveci,
Bāliņ, zelta lukturīti;
Lai Jānītis gaiši redz
Seglot savu kumeliņu.

Līgotāji:

Eima, eima, nestāvami,
Nava gara Jāņu nakts:
Te satumsa, te uzausa,
Tīrumiņa galiņā!

Jāņu diena sagaidīta,
Jāņu diena sagaidīta:
Ar Dieviņu sanācām,
Ar Dieviņu šķiramies.

Krista:

Jāņos gāja man māsiņa,
Tur tā gāja, tur palika;
Jānīšam pieci dēli,
Paturēja vedeklai.

Vecāmāte:

Pa pāriem riekstі auga,
Pa pāriem āboliņš;
Pa pāriem jauni ļaudis
Jāņu nakti pulcējās.

(Visi sastājas aiziešanai un aizejot dzied):

Brauc, Jānīti, nu ar Dievu,
Ar to puķu vezumiņu!
Gaidīsim citu gadu
Atkal tevi atbraucam;

Nu ar Dievu, Jāņu diena,
Līdz citam gadiņam!
Ies dieniņas, nāks dieniņas,
Kamēr tevi redzēsim.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

27. maijā — pl. 7 vakarā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē.

28. maijā — pl. 5 pēcpusdienā Latviešu namā Dr. P. Cirsis no Anglijas referēs par tematu „Personības veidošana".

28. maijā — Pavasara svētki Sidrabenē.

3. jūnijā — pl. 7.30 vak. — Ernas Ošiņas-Bērziņas klasiskās baleta skolas gadskārtējais audzēkņu vakars Bloor Collegiate audit. 1141 Bloor St. W. (pie Dufferin).

24. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.

KIČENERA

3. jūnijā — plkst. 7 vakarā vīru koŗa „Viesturs" koncerts un „Ceriņu" balle ar karalienes vēlēšanām. Sarīkojums notiek Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespeleras, pie Waterloo - Wellington lidlauka.

OTAVA

27. maijā — pl. 7 vakarā DV Otavas nodaļas gadasvētki 1000 Byron Ave.

Apmeklējiet DV grāmatnīcu!

CHRISTAL BEACH
IZĪRĒJAMA
vai arī
PĀRDODAMA
19 mēbelētu istabu
MĀJA.
Zvanīt Toronto WA 1-3538.

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

PARCEL IMANTA
Oldmarken 12, Bagsvaerd
Copenhagen, Denmark.

SVARĪGS PAZIŅ…

Ja vēlaties iepriecināt savus piederīgos dz… daties atvaļinājumā, tad laipni lūdzam sav… nodot nekavējoties, ne vēlāk kā līdz 20. jūn… būs slēgta atvaļinājumu dēļ no 1. jūlija līdz … Esam saņēmuši lielus moderno vilnas drān… un Šveices ražojumus. Sevišķi lielā izvēlē … mēteļu un kostīmu drānas skaistās pasteļu … Steidzamības gadījumos — naudas iegūšan… speciālsaiņus:

IMANTAS speciālsainis
Naudas (200—300 rbļ.) iegūšanai (Līdsainis… maksas):
2 dāmu vai kungu nailona lietus mēteļi … zaļgans) 3,5 m zīda žoržeta (balta, meln… tumši zila, rozā, flamingo sārta) vai zīda (… sās vai musturos) kleitu drāna, 5 pāri … krepnailona dāmu vai kungu zeķes, 3 šif… lona lakatiņi, 1 dāmu nailona veļa vai nak… kungu pletkreklis …
(Normālcena …
Iepriekšējais sainis dubultīgs (normāla …

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS:
3 dāmu vai kungu itāliešu nailona lietus … sainis bez jebkādas piemaksas …

SVEICIENS VASARAI:
1 dāmu vai kungu itāliešu nailona lietu… eleganta džerseja vasaras kleita košās k… dāmu vai kungu nailona vai krepnailona … (Šis sainis spēkā līdz 20. jūnijam).

Turpmāk vēl spēkā mūsu zaļais cenrādis … nebūtu, lūdzam pieprasīt.

Izmantojiet izdevību līdz š. g…
sakarā ar 15. maij…
iegādāties
GRĀMATAS DĀVANĀM ar spe…
visas 6 zemāk minētās grāmata…

A. Rubulis — Latvian Literature …
B. Senkēviča — Zeme un jūs …
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī …
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās …
T. Krūka — Silaines mežs runā …
Archb. A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, …

Ko…

Ja izvēlaties tikai 3 no augšminētām grām… atskaitiet 20% …

Pievienoju samaksai $16.00 val … Net…

DV GRĀMATNĪCA, 491 College Street, Tor…

Uzvārds, vārds: …
Adrese: …
Paraksts: …

Atstājiet savas krāsainās un me… attīstīšanai un kopēš…
DV Grāmatnīcā, 491 College St., …

ZIGFRĪDS ART POT…
ZIGFRĪDS JURŠ…
KERAMIKAS DARBNICA…
1425A BLOOR ST., W., TORONTO
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas We…
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KE… LIETIŠĶĀS MĀKSLAS ZSTR…
Turpat dabūjami BILŽU L…

MĒS IESPIE…
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELO…
VIZĪTKARTES
DOKUMENTUS BIEDRĪBU…
KONCERTU PROGRAMMA…
SARĪKOJUMU BIĻETES
PLAKĀTUS, DZIESM…
VĒSTUĻU VEIDLAP…
GRĀMATAS, ŽURN…
Labs darbs. Mērens…
PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NO…
LATVIJA - AMERIK…
491 College St., Toronto…
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

ET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

...n: 3 istabu dubultķieģeļu māja, 2 vir-... Cena $22.500,-, iemaksa $2.900,-.

...VINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ ...IELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

...da Jāņu dienu

...DZIESMĀM UN DEJĀM 3 AINĀS

Visi dzied:
Paldies saku Jāņa tēvam:
Par to saldu alutiņu.
Lai tam auga divas vārpas
Viena stiebra galiņā.

Dod, Dieviņi, māmiņai,
Ilgu mūžu nodzīvot,
Zeltu nest rociņās,
Mīt sudrabu kājiņām.

Vecāmāte:
Nes, māsiņ, vaska sveci,
Bāliņ, zelta lukturīti;
Lai Jānītis gaiši redz
Seglot savu kumeliņu.

Līgotāji:
Eima, eima, nestāvami,
Nava gaŗa Jāņu nakts:
Te satumsa, te uzausa,
Tirumiņa galiņā!

Jāņu diena sagaidīta,
Jāņu diena sagaidīta:
Ar Dieviņu sanācām,
Ar Dieviņu šķīramies.

Krista:
Jāņos gāja man māsiņa,
Tur tā gāja, tur palika;
Jānīšam pieci dēli,
Paturēja vedeklai.

Vecāmāte:
Pa pāriem rieksti auga,
Pa pāriem āboliņš;
Pa pāriem jauni ļaudis
Jāņu nakti pulcējās.

(Visi sastājas aizlešanai un aizejot dzied):
Brauc, Jānīti, nu ar Dievu,
Ar to puķu vezumiņu!
Gaidīsim citu gadu
Atkal tevi atbraucam;

Nu ar Dievu, Jāņu diena,
Līdz citam gadiņam!
Ies dieniņas, nāks dieniņas,
Kamēr tevi redzēsim.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

27. maijā — pl. 7 vakarā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts Sv. Andreja baznīcas sarīk. zālē.
28. maijā — pl. 5 pēcpusdienā Latviešu namā Dr. P. Cīrsis no Anglijas referēs par tematu „Personības veidošana".
28. maijā — Pavasara svētki Sidrabenē.
3. jūnijā — pl. 7.30 vak. — Ernas Ošiņas-Bērziņas klasiskās baleta skolas gadskārtējais audzēkņu vakars Bloor Collegiate audit., 1141 Bloor St. W. (pie Dufferin).
24. jūnijā — Jāņu sarīkojums Sidrabenē.

KIĢENERA

3. jūnijā — plkst. 7 vakarā vīru koŗa „Viesturs" koncerts un „Ceriņu" balle ar karalienes vēlēšanām. Sarīkojums notiek Ungāru kluba telpās, 3 jūdzes ziemeļos no Hespeleras, pie Waterloo - Wellington lidlauka.

OTAVA

27. maijā — pl. 7 vakarā DV Otavas nodaļas gadasvētki 1000 Byron Ave.

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu!

...SINAS
...ELLE
...VY II
...RS
...DE
...31

PARCEL IMANTA SERVICE

Oldmarken 12, Bagsvaerd
Copenhagen, Denmark.

SVARĪGS PAZIŅOJUMS

Ja vēlaties iepriecināt savus piederīgos dzimtenē, pirms dodaties atvaļinājumā, tad laipni lūdzam savus pasūtinājumus nodot nekavējoties, ne vēlāk kā līdz 20. jūnijam. Mūsu firma būs slēgta atvaļinājumu dēļ no 1. jūlija līdz 10. augustam.
Esam saņēmuši lielus moderno vilnas drānu krājumus, angļu un Šveices ražojumus. Sevišķi lielā izvēlē tīras vilnas dāmu mēteļu un kostīmu drānas skaistās pasteļu krāsās.
Steidzamības gadījumos — naudas iegūšanai, ieteicam mūsu speciālsaiņus:

IMANTAS speciālsainis
Naudas (200—300 rbļ.) iegūšanai (Lidsainis bez jebkādas piemaksas):
2 dāmu vai kungu nailona lietus mēteļi (brūns, zils, zaļgans) 3,5 m zīda žoržeta (balta, melna, jūras zila, tumši zila, rozā, flamingo sārta) vai zīda (dažādās krāsās vai musturos) kleitu drāna, 5 pāri nailona vai krepnailona dāmu vai kungu zeķes, 3 šifona vai nailona lakatiņi, 1 dāmu nailona veļa vai naktskrekls, vai kungu pletkrekls $47.50
(Normālcena 57.20
Iepriekšējais sainis dubultīgs (normāla cena $106.90) 98.00

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS:
3 dāmu vai kungu itāliešu nailona lietus mēteļi (Lidsainis bez jebkādas piemaksas $40.00

SVEICIENS VASARAI:
1 dāmu vai kungu itāliešu nailona lietus mētelis, 1 eleganta džerseja vasaras kleita košās krāsās, 3 pāŗi dāmu vai kungu nailona vai krepnailona zeķes. $40.00
(Šis sainis spēkā līdz 20. jūnijam).

Turpmāk vēl spēkā mūsu zaļais cenrādis Nr. 45. Kam tā vēl nebūtu, lūdzam pieprasīt.

IMANTA
Parcel Service

**Izmantojiet izdevību līdz š. g. 15. jūnijam
sakarā ar 15. maiju
i e g ā d ā t i e s
GRĀMATAS DĀVANĀM ar speciālu ATLAIDI**

visas 6 zemāk minētās grāmatas par $16..00

A. Rubulis — Latvian Literature	$7.00
B. Senkēviča — Zeme un jūs	$3.00
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
T. Krūka — Silaines mežs runā	$2.80
Archb. A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25

Kopā $........

Ja izvēlaties tikai 3 no augšminētām grāmatām, tad
atskaitiet 20% .... $........
Pievienoju samaksai $16.00 vai Netto $........

DV GRĀMATNĪCA, 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada

Uzvārds, vārds: ....
Adrese: ....
....
Paraksts:

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai

DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠĶĀS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMUS.
● Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ●

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKATUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

INTERIORS
by AUSEKLIS JANSONS
Paklāji — vietējie un importētie
Aizkari — Mēbeles — tīka vai valrieksta koka — Eļļas gleznas
2912 DANFORTH AVE., TORONTO 13
telefons 698-1469

A U S T R A Š M I T S
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

PUĶU VEIKALS
Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām
Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037
A. PUTNIŅŠ

E L Z A P Ē R K O N E
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH—ANN'S Beauty Salon
1 A Browning Ave., HO 8—5198, Toronto.

A. E G L Ī T I S — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes alumīnija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai S P R O Ģ I S

AG ROTAS

A. G U G Ā N S
Z E L T K A L I S
Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā
Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Toronto 1, Ontario.

Vajadzīgi
būvamatnieki
pastāvīgam darbam
RUDOLFS GRAVA
CONSTR. LTD.
Tālrunis 726-8919 Barrie, Ont.

EZERKALNOS
54 jūdzes no Montrealas
IZĪRĒJAMA VASARNĪCA KĀ ARĪ DZĪVOKLIS PILSĒTĀ
jūlija mēnesim — cena $60.00 nedēļā. Tuvākai informācijai zvanīt Toronto, 536-5235.

TORONTO AUSTRUMOS
I Z Ī R Ē J A M S
2 istabu dzīvoklis
klusā mājā vecākam pārim vai vieniniecei.
Zvanīt Toronto OX 9-1714.

I Z Ī R Ē J A M A S
I S T A B A S
ar vai bez mēbelēm
ar virtuves lietošanu.
Laba satiksme un iepirkšanās.
Zvanīt Toronto 651-7465
vai 923-4842.

L A I K R A K S T A
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri dabūjami Toronto latviešu veikalos.

DĀVANU SAIŅI

uz Baltijas valstīm, Ukrainu un Padomju Savienību.
Mēs nosūtām pārtikas saiņus līdz 33 mārciņām.
Lūdzu pieprasiet mūsu katalogu.
Bezmuitas dāvanas: Automobiļi, ledusskapji, veļas mazgājamās mašīnas, šujammašīnas, motocikleti, velosipēdi, televīzijas aparāti, foto aparāti u. c.
Mēs arī pārsūtām jūsu pakotos saiņus līdz 17½ mārc netto. Šie sainīši ir pilnīgi apdrošināti.
Mūsu veikalā ir daudzas un dažādas mantas piemērotas sainīšiem.
Ārpus Toronto dzīvojošie klienti, sūtiet savus pasūtinājumus un sainīšus ar ekspresu vai pastu mums tālākai nosūtīšanai. Samaksu nokārtosiet vēlāk pēc mūsu paziņojuma saņemšanas. Lietuviešu uzņēmums.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ont.
Tel. 531-3098

✝

Mans mīļais dzīves draugs, gādīgais tētiņš, vectētiņš un vecvectētiņš — skolotājs

HUGO L. GRASIS

aizsaukts mūžībā š. g. 10. maijā. Dzimis 1886. g. 28. septembrī Vitrupes pagasta Inciemos, pārpelnots 1967. g. 15. maijā Ņujorkā.

Aiz kalna palika saule
Un blāzmas purpura liesmas,
Aiz kalna es atstāju draugus
Un mīļas runas un dziesmas.
K. Skalbe.

Dziļās sērās: SIEVA AUSTRA, DĒLS AUSEKLIS, DĒLS LEONIDS AR ĢIMENI, MAZMEITA DACE AR ĢIMENI, ZNOTS HEINCS AR BARBARU UN REGINU

✝

Otilija Vietnieks

dzimusi 1907. g. 22. decembrī
mirusi 1967. g. 15. maijā

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto Palīdzības fonds.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINĪŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

VALUPE

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Z e l t k a l e s
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887
Tautiešiem atlaide

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

NOTĀRS
O S K A R S P E R R O
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

---

Ir **liela** starpība apdrošināšanā

VALD. B E B R I S
Rūpējas par jūsu drošību jau 16 gadu
PL 9-0266.

L A T V I E Š U N A M S
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak.
Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto.

Estd 1874
Turner & Porter
APBEDĪŠANAS
BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE 2-7954
Yorke Chapel
2357 Bloor St. W
RO 7-2153
Parkošana abās bēŗu mājās.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS.

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6 - 5 1 5 2
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

AS 789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds Bērziņš
316 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9276
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613
Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA. Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulliša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
tel. 863—4451 365 Bay Street, Toronto

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
attīstīšana ■ palielinājumi ■ duplikāti ■ citi darbi ■ izcilus kvalitāte ■ atlaide ■
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2, Ont.
Tel. 363—6496

UNO MANKIN REALTOR
Member Toronto Real Estate Board Ont. Association of Real Estate Boards.
KONST. KĀRKLIŅŠ
Pārstāvis
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

Danforth — Logan: 8 istabu atsevišķa dubultķieģeļu māja, ūdens eļļas apkure, 2 mod. virtuves, 2 vannas istabas, privāts iebraucamais ceļš un dubultgarāža. Īpašums labi uzturēts. Iemaksa $3.500. Atlikums uz vienu ilggadīgu hipotēku. Cena $18.500,-.

Scarboro — Golden Mile: 6 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs, eļļas apkure, mod. virtuve, izbūvēta atsevišķa telpa pagrabā, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $20.500,-.

Wellington, Ontario, pie Westlake: Apbūves gabals bungalovam vai divstāvu mājai 50 x 200 pēdas. Cena $1.200,-.

SAGĀDĀJAM AIZDEVUMUS IEMAKSĀM KĀ ARĪ ZKĀRTOJAM OBLIGĀCIJAS BEZ ATLĪDZĪBAS

SPORTS

NEGAIDĪTA KOLUMBUSAS UZVARA

ASV vidējo valstu finālspēlēs volejbolā un basketbolā, kas šogad risinājās Milvokos, volejbola sacensības saistīja lielāku interesi nekā basketbolistu spēkošanās, kas, liekas, izskaidrojams ar faktu, ka volejbols, spēlējot pēc jaunajiem noteikumiem, kļuvis ievērojami spraigāks. Mazākais lietpratēji atzina, ka šīs bijušas spraigākās un interesantākās volejbola spēles kā jebkad, jo tiesnešiem vairs nenācās tiesāt pārāk sīkumaini.

Vīriešu volejbola sacensības jau sākās ar pārsteigumu, Milvoku Auseklim ar 10—15, 15—9, 15—11, 15—4 rezultātu aizbūvējot ceļu uz meistartitulu ASV latviešu meistarvienībai Čikagas LSB sešniekam. Finālspēļu skaistākajā sacensībā, galvenokārt pateicoties lieliskai aizsardzībai, Kolumbusa pieveica Demoinas Beverīnu ar 15—11, 15—7, 4—15, 12—15, 15—6. Cīņā par 3. vietu Čikagas LSB (V. Tums, E. Tums, Dumpis, Velkme, Purkalītis, Ezeriņš un Freimanis) pārspēja Beverīnu ar 15—13, 15—9. Pārsteigumu nācās piedzīvot arī finālspēlē, Kolumbusai sīkstā cīniņā, esot jau tikpat kā zaudētā situācijā, uzvarot Ausekli ar 15—12, 6—15, 7—15, 16—14, 15—3 rezultātu un pirmoreiz iegūstot vidējo valstu meistara laurus. Uzvarētāju sastāvu, kuŗā spēlēja arī daži Indianapoles un Deitonas volejbolisti, veidoja Daiga, Lakstiņš, Zebeliņš, O. Bērziņš, Raudseps, Zemzars, Dzelzītis un Jurjāns. Milvoku Ausekli pārstāvēja Baltābols, Alksnis, Starķis, Briedis, Čakāns, Venta, Tupesis un Vecītis.

Sieviešu volejbolā Milvoku Auseklis priekšspēlē uzvarēja Grand Rapidus ar 15—0, 15—4, 15—3 un Čikaga pieveica Klīvlendu ar 15—8, 15—6, 8—15, 15—8. Trešo vietu ieguva Klīvlenda (Baumane, Socka, Linde, Ģērmane, Grava un Auzenberga), pārspējot Grand Rapidus ar 15—9, 15—3. Vidējo valstu meistartitulu ieguva Milvoku Auseklis (Kupse, Venta, Tupese, Ziņģe, Grozgalve, Ezeriņa, Runka un Bērziņa), finālā uzvarot Čikagas sešnieku (Krūmiņa, Pletka, Briede, Tilupe, Lolāne, Rubene, Grūbaume un Paukšēna) ar 15—11, 15—6, 17—15.

Vīriešu basketbolā pēc viena gada pārtraukuma atkal startēja Mineapoles Starts, kas jau atkal tiktāl saliedējies, ka spēja izcīnīt meistara godu. Vispirms Starts pārspēja Saginavu ar 96—91 rezultātu, bet finālā Grand Rapidus ar 81—74 (40—35). Uzvarētājiem punktus guva Vīgants 33, Venšaus 16, Z. Kauls 16, I. Kauls 15, Lācis 1, Strēlnieks 0 un Jansons 0. Tā 2. vietā palika Grand Rapidu piecnieks, kas iepriekš bija pieveicis Klīvlendas Staru ar 88—76 iznākumu, finālā spēlējot šādā sastāvā: Grasmanis 30, Fricsons 18, U. Felkers 14, Prūsis 4, Celmiņš 4, Melbārdis 4, Judovičs, Didrichsons un Moruss. Cīņā par 3. vietu Saginava uzvarēja Klīvlendu ar 81—77, punktus gūstot Lečmanim 30, Pavlovičam 17, Vītoliņam 13, Gulbim 9, Kupsim 7, Rumeliotim 2, Merzam 2 un Cīrulim 1. Klīvlendas Staram punktus guva: Auzenbergs 25, Kaleps 23, Cielēns 11, Antons 11 un Kuģenieks 7. V.

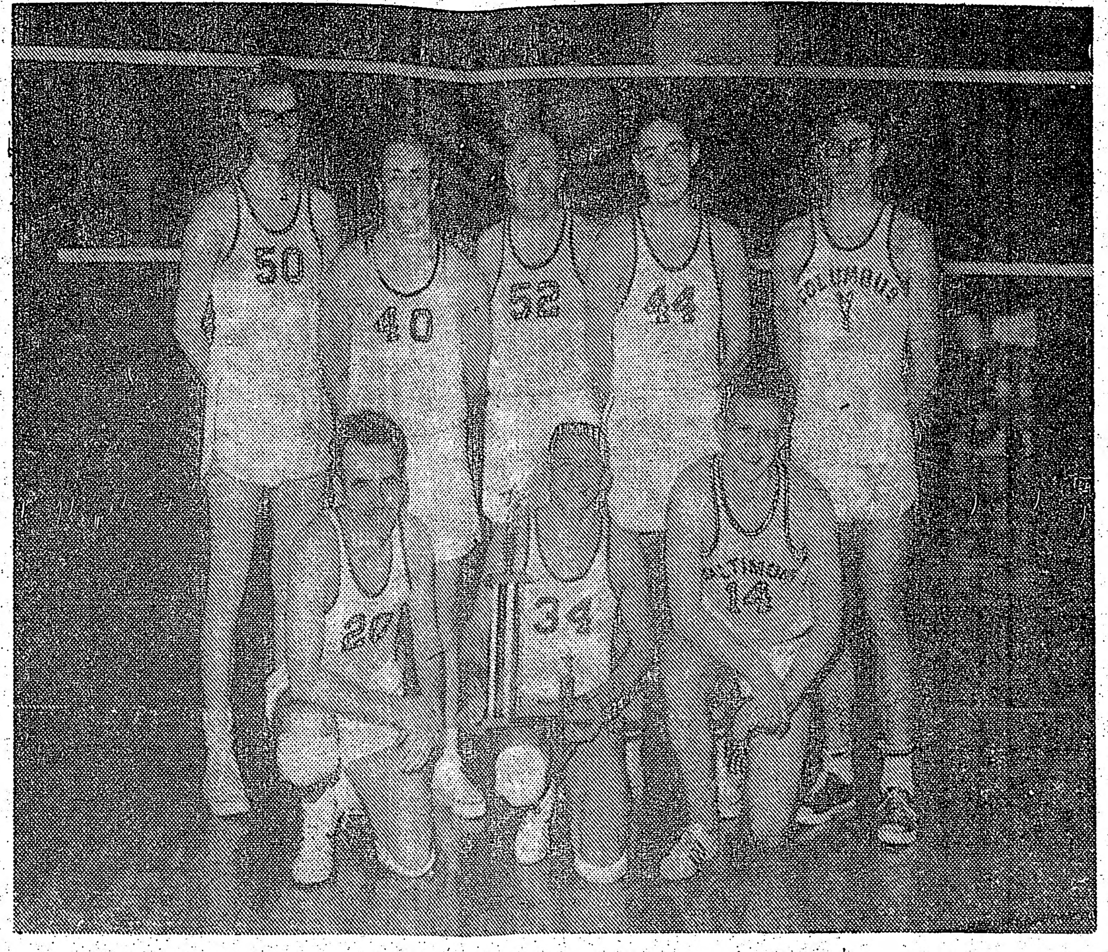

ASV vidējo valstu latviešu meistarnosaukumu volejbolā negaidīti izcīnīja visai maz pazīstamā Kolumbusas vienība: priekšā no kreisās — Lakstiņš, Dzelzītis un Raudseps; aizmugurē — Zemzars, O. Bērziņš, Zebeliņš, Jurjāns un Daiga. Foto: A. Graudiņš

Drošības padomes sēde Ņujorkā

ASV sūtnis Nolte personīgi informējis Ēģiptes ārlietu ministru Riadu, ka Izraēlas kuģniecības traucēšana Akvabas līcī novedīs pie tiešas amerikāņu iejaukšanās. Nolte deklarēja, ka ASV valdība darīs visu iespējamo, lai salauztu jebkādu blokādi, ja ar tādu mēģinās nosprostot Izraēlas kuģiem ceļu uz Sarkano jūŗu vai atgriešanos Eilatas ostā.

No militārā viedokļa raugoties, situācija nobriedusi jaunam kaŗam Vidējos austrumos, bet, no politiskā viedokļa raugoties, nebūtu brīnums, ja nenotiktu absolūti nekas.

Acumirklī Vidējos austrumos savu nostāju nepārprotami deklarējušas ASV. Pad. savienība savu nostāju nav precīzi formulējusi, bet jāsaprot, ka tā atrodas pretējā pusē, lai kur šī pretējā puse būtu. Ņujorkā uz ārkārtas sēdi sanāca Apvienoto nāciju drošības padome, kuŗa pēc pirmās dienas sarunām nelika nevienam vilties, jo nolemts netika absolūti nekas...

Kā Anglija, tā Francija prasa starptautisku sadarbību Vidējo austrumu krizes likvidēšanai, bet katra atrisinājumu meklē citā virzienā. Francijas valdība ieteikusi „četru lielo" tikšanos, lai pārrunātu kopīgu darbību kaŗa novēršanai. Cik zināms, Francija jau stājusies sakaros ar ASV, Angliju un Pad. savienību. Anglija, turpretim, atrisinājumu saredz Apvienotajās nācijās. Ministru prezidents Vilsons Londonā deklarējis, ka Anglija gatava stāties blakus jebkuŗai valstij, lai noturētu Akvabas līci brīvu kuģniecībai. Vilsona vārdi likās vēl iespaidīgāki pēc ziņas, ka Anglijas Vidusjūras flote atrodas pilnīgā gatavības stāvoklī.

Senātors R. Kenedijs domā, ka Apvienotajām nācijām būtu jānoorganizē starptautiska flote, kuŗa patrulētu Akvabas līcī, kaut ko līdzīgu AN policijas akcijai Gāzas šaurumā. (Visas Akvabas līča problēmas daudzkārt palielinātos, ja izrādītos patiesība, ka Ēģipte jau paguvusi piebārstīt līci ar mīnām.)

No Apvienoto nāciju galvenās mītnes Ņujorkā ziņo, ka drošības padomes sarunas jau sākušās, bet no tām nekas neiznāks Pad. savienības negribas dēļ sadarboties. Kamēr AN ģenerālsekretārs Utants „cīnās" Kairā un Anglijas ārlietu ministrs Brauns mēģina pārliecināt krievus Maskavā, padomju sūtnis AN Fedorenko drošības padomē kavē laiku. Ārkārtas sēdes sākumā viņš uzsvēra, ka Rietumi pārsteigušies, sasaukdami šo sēdi mākslīgi radītas krizes atmosfairā. Piezīmējams, ka ārkārtas sēdi sasauca Kanadas un Dānijas ieteikumā, kuŗas kopīgā vēstulē norādīja uz Vidējo austrumu situācijas lielo nopietnību, kuŗa apdraud starptautisko mieru un drošību.

Apvienoto nāciju diplomāti domā, ka Pad. savienība pieliks visas pūles, lai aizkavētu drošības padomes darbību. Krievi to varētu mēģināt dažādās variācijās, veto tiesības atstājot kā pēdējās. Sagaida, ka Fedorenko apstrīdēs nacionālās Ķīnas tiesības prezidēt drošības padomē maijā, argumentējot, ka 15 valstu padomē nacionālistu vieta pienākas sarkanai Ķīnai. Ar to vien Pad. savienība var novilcināt daudz laika. Ja no tā nekas neiznāktu, Fedorenko var mēģināt pretoties Vidējo austrumu jautājuma uzņemšanai drošības padomes darba kārtā. To viņš var darīt neatkarīgi no tā, ka padome uz sēdi sanākusi tieši šī jautājuma dēļ un Pad. savienība to atklāti neboikotēja.

Vidējie austrumi atrodas kaŗa draudos. Tieši no šī psicholoģiskā saspīlējuma jābaidās visvairāk, jo šādā situācijā kāds karstgalvis var iesākt vairāk nekā visa pasaule spēj apturēt.

Rietumu lielvalstis kaŗa iespējamību ņem ļoti nopietni, mudinot savus pilsoņus, kuŗiem vien iespējams, nekavējoties atstāt Vidējos austrumus. Sīnajas tuksnesī pret Izraēlas dienvidrietumu robežu jau sapulcināta 100.000 vīru liela ēģiptiešu armija. Izraēlā redzamas vispārējas mobilizācijas pazīmes — mazāk ļaužu ielās, stipri samazinājusies satiksme.

Izraēlas prese pašreizējā krizē lielu daļu atbildības uzveļ Pad. savienībai, kuŗa Izraēlas uztverē panākusi lielu iespaidu kā Kairo, tā Damaskā. Tai pašā laikā Pad. savienība nedara nekā, lai pasargātu Vidējos austrumus no jauna militāra konflikta. Tieši otrādi. Maskava apzināti traucē citus, kas mēģina darīt visu iespējamo, lai pasargātu šo pasaules daļu no jaunas asiņošanas.

ASV BRĪDINA PEKINGU

Pirmo reizi visā Vietnamas kaŗa laikā ASV brīdinājusi Pekiņu, ka tās iejaukšanās gadījumā sarkanai Ķīnai draud amerikāņu invāzija. ASV ārlietu ministrija Vašingtonā paskaidro, ka, tiklīdz ķīniešu kaŗaspēks būs manīts Vietnamas frontē, notiks uzbrukums pašai Ķīnai. Reizē ar to Vašingtona izšķīrusies par daudz reālāku un noteiktāku politiku nekā parādīja Korejas kaŗa laikā, kad ķīniešu miljoni varēja netraucēti sakoncentrēties un pēc cīņām atpūsties ziemeļos no Jalu upes. Toreiz ģen. Makarturs zaudēja Apvienoto nāciju spēku virspavēlnieka amatu tikai tādēļ, ka gribēja sist ienaidnieku tur, kur tas atradās, un Korejas kaŗā tas bija aiz jau minētās Jalu upes.

ASV brīdinājums sarkanai Ķīnai nāk pēc ķīniešu ārlietu ministra Čenjē asiem pārmetumim par amerikāņu kaŗa eskalāciju. Ziemeļvietnama žēlojusies Pekingai, ka amerikāņi uzsākuši demilitārizētās joslas okupāciju. Kaut pati Ziemeļvietnama savas šīs joslas trīs jūdzes jau sen izmanto militārām operācijām pret dienvidiem, līdzīgu rīcību no amerikāņu puses, uzsākot Dienvidvietnamas trīs jūdžu dziļās joslas okupāciju tā atzīst par kaŗa eskalāciju...

Sarkanās Ķīnas ārlietu ministrs uzsvēra, ka Pekingas valdība ar vislielāko uzmanību sekos Vietnamas kaŗa tālākajai norisei, kuŗa sākusies ar imperiālistu agresiju. Ķīna vienmēr būs gatava uzklausīt Ziemeļvietnamas lūgumus un sūdzības, lai rīkotos atkarā no apstākļiem un nerēķinoties ar to, cik dārgi tas varētu maksāt. (Maocetungs kādreiz sacīja, ka arī atomkaŗā ar amerikāņiem Ķīna paliktu uzvarētāja. Atombumbas varētu nogalināt 300 milj. ķīniešu— savā laikā teica Mao, — bet arī tad vēl vienmēr paliktu 300 milj. citu ķīniešu, kas izcīnītu uzvaru.

Ja tai pašai ASV ārlietu ministrijai, kas tagad brīdinājusi sarkano Ķīnu, vaicātu, vai ķīniešu iejaukšanās Vietnamas kaŗā tuvojas reālitātei, atbilde būtu negātīva. Savā laikā ķīnieši vismaz runāja par brīvprātīgo sūtīšanu. Rūkoņu tai pašā virzienā varēja dzirdēt arī no Pad. savienības. Tagad, turpretim, šādas valodas pilnīgi apklusušas, un kā sarkanā Ķīna, tā Pad. savienība koncentrējas vienīgi uz Ziemeļvietnamas apgādi ar ieročiem un citiem kaŗa materiāliem. Cik zināms, Ziemeļvietnamas apgādē Pad. savienībai daudz lielāki nopelni nekā Ķīnai. Gaisa uzbrukumi Haipongas ostai padomju pievedumus spētu lielā mērā mazināt, bet pagaidām amerikāņi no šāda soļa atturējušies, baidīdamies, ka Haipongas bumbošana novestu pie jaunām komplikācijām jau tā ļoti sarežģītajā un delikātajā situācijā.

Valoda un . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

Dzelzs priekškars kādu dienu var negaidīti krist, jo nav vairs spēku, kas spētu to salāpīt. Mums ir jāiztur līdz tai dienai kā vienas valodas, vienas kultūras un vienādu centienu saliedētai tautai. Nihilistiskais sociālisms, kā komūnismu dēvēja krievu filozofs Franks, pūlēdamies pacelt cilvēku dievišķīgos augstumos, ir degradējis tā cieņu ar terroru un meliem. „Cilvēce cerēja sasniegt debesis, atraudamās no savām saknēm, un brīvi kuģot pa izplatījumu; pūlējās iekaŗot debesu telpu un pakļaut sev. Bet cilvēks var pacelties dievišķos augstumos, tikai izaugot no garīgi vēsturiskās augsnes, kas sakņojas viņā pašā." — Šos vārdus tagad mirušais Franks rakstījis 1924. gadā, bet tie izliekas it kā šodien rakstīti.

Nihilistiskais sociālisms ir piekrāpis ne vien krievu, bet visas tautas, kuŗām tas uzspiedis savu varu. Pēdējos gados sākušās attīstīties pretindes šai doktrīnai vai, kā profesors Siņavskis atzīstas: „Kungs Dievs, piedod mums mūsu grēkus!" Padomju imperija pašreiz atgādina abru, kuŗā rūgst iejavs. Neviens nezina, kas tajā izrūgs, jo vēsture met kūleņus un spirāles, taču nekad neatgriežas izejas punktā. Apspiestās tautas pašreiz stāv it kā krustceļos, lūkojoties pēc jaunām cerībām un jaunas ticības.

Šajā liktenīgajā laikā par latviešu tautas pastāvēšanu un Latvijas valsts atdzimšanu nav atbildīgi vienīgi vēlētie un nevēlētie pārstāvji, bet ikviens no mums. Uzdevums ir tik milzīgs, ka nedrīkst to uzkraut tikai dažu vīru pleciem. Mēs nedrīkstam nokavēt izdevību, kuŗa var nākt agrāk nekā esam iecerējuši. Šīs izdevības nokavēšana var mūs atstāt uz tukša perona.

Nāk prātā Kārļa Skalbes „Mazās piezīmes", kuŗas rakstītas 1917. gada jūnijā: „Ja mēs to nepratīsim, mūsu tauta arī vēl priekš nākošiem gadu desmitiem stāvēs saliekta un nopostīta kā koks bez galotnes. Viņa tad paliks tāda, kādu viņu vēlas redzēt tie, kas skatījušies uz viņu kā laupījumu un turējuši savā kalpībā."

Mēs daudz runājam un rakstām par pieminekļu celšanu. Pieminekļi ir laba lieta, īpaši piedien godināt tos, kas šī goda cienīgi, bet visstiprākais piemineklis katras tautas pagātnei ir tās nākotne, tās jaunā paaudze, kas spilgtu nacionālu jūtu apgarota. Vai mums ir šāda jaunatne? Un ja ir, — vai esam darījuši visu, lai uzklausītu arī tās sirds pukstus? Mūs nevar glābt pieminas zīmes, bet jaunā paaudze, kas aicināta pieminas zīmēs cirstos vārdus īstenot.

Šāgada 28. maijā

PAVASAŖA SVĒTKI
SIDRABENĒ

Plkst. 11 — dievkalpojums Sidrabenes brīvdabas baznīcā: māc. A. Cops.

Plkst. 13.30 — sezonas atklāšanas sacīkstes vieglatlētikā pieaugušiem un jaunatnei: dalībniekiem pieteikšanās uz vietas.

Ieejas maksa $1.00

Visus laipni ielūdz

SIDRABENES PĀRVALDE

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Pārrunājot Ontario parlamentā premjēra Robarta ierosinājumu visu Kanadas provinču premjēru konferencei, Ontario ģenerālprokurors Višarts pauda ieskatus, ka provincēm šai konferencē vajadzētu piedalīties kā suverēnām valstiņām, diktējot savas vēlmes federālajam parlamentam. Tomēr Višarts ar savu viedokli palika viens. J. Robarts apliecināja, ka provinces, darbodamās saskaņoti, gan var ietekmēt federālā parlamenta lēmumus, veidojot to par tādu likumdevēju vienību, kāda tā pagaidām vēl nav, bet Višarta priekšlikums maldinot un rādot lietas greizā spogulī. Konferenci domāts sasaukt novembrī.

★ Albertas provincē sociālkreditisti uzvarējuši vēlēšanās ar nepieredzēti lielu balsu skaitu. Premjērs E. C. Mannings savā posteni, kuŗu uzņēmās 1943. g., paliek arī tagad. Pirmoreiz gan oficiālās opozicijas vietā nāk progresīvi konservātīvie, liberāļu vietu skaits nemainīgs, bet jaundemokrati zaudēja vienīgo pārstāvi parlamentā. Balsojot noraidīta vasaras laika ievešana, tā ka Albertā arī vasarā paliek pie standartlaika.

★ Toronto pašlaik iztiesā prāvu par neslavas celšanu. Sūdzētājs ir kādreizējais Don Mills Track and Field kluba vadītājs un galvenais treneris Loids Persivals, kurš iesūdzējis 5 Kanadas amatieŗu atlētu arodapvienības locekļus par apgalvojumu, ka Persivals saviem sportistiem izsniedzis stimulantus un nomierinātājus medikamentus pirms sacensībām. Nansija Mekredija liecināja, ka pirms panamerikāņu sporta spēlēm Brazilijā 1963. g. un olimpiskajām spēlēm Tokio 1964. g. Persivals viņai devis tabletes, piekodinādams nerādīt nevienam, ka tās lieto. Tādas tabletes saņēmuši arī daži citi sportisti. Prāva vēl turpinās.

★ Motociklu pārdevēji Ontario vaino transporta ministra I. Hesketa jauno likumu par to, kā šai gadā motociklu pārdots par 16,5% mazāk nekā pērn šai pašā laikā. Transporta ministrijas dati toties rāda par 13,7% mazāk negadījumu un 29% mazāk ievainojumu. Ar šāgada 1. janvāri likums noteic, ka motocikliem jābūt licencētiem un tos drīkst vadīt vienīgi kompetenti braucēji; tas, protams, samazina to jauniešu skaitu, kas bez braukšanas prasmes iegādājās motociklu un bieži cieta negadījumos, kamēr iemācījās braukt.

★ Trešdien simtiem saniknotu zemkopju lauzās parlamentā, Otavā, lai piespiestu valdību maksāt augstākas cenas par pienu un piena produktiem. Mauntijiem atturot pūli, parlamenta ozolkoka ieejas durvis jūtami cietušas. Demonstrantu, Ontario un Kvebekas piensaimnieku skaitu lēš uz 10.000. Zemkopības ministrs Grīns solījies viņu prasības parlamentā pārrunāt nākošo 2 nedēļu laikā.

★ Gandrīz ik nedēļu, kopš Expo 67 atklāšanas, vietējos laikrakstos lasāmas ziņas par izstādes laukuma „bānīša" niķiem. Bieži mazais dzelzceļš strāvas piegādes traucējumu dēļ apstājas visnepatīkamākajās reizēs — lietū vai izstādei slēdzoties, bet nule vilcieniņa bremzes atsacījušās darboties un vagoni izlēkuši no sliedēm. Neviens no 400 braucējiem nav cietis vairāk kā tikai nepatikšanas.

★ Karaliskās Kanadas bankas 50.000 dol. simtgades balvu ieguvis 76 g. vecais Dr. Vailders Penfīlds, Montrealas neuroloģijas institūta dibinātājs. Kopā ar lielo naudas balvu Dr. Penfīlds saņems arī zelta medaļu, kuŗu pasniegs svinīgā ceremonijā Expo Pavillon d'Honneur Helene de Champlain 17. jūnijā. Pazīstamais nervu chirurgs un fiziologs ir arī Vanjē ģimenes institūta vadītājs.

Baltiešu draugs — Čikagas pilsētas galva Richards Dēlijs (Daley). Ed. Kelša šaržs